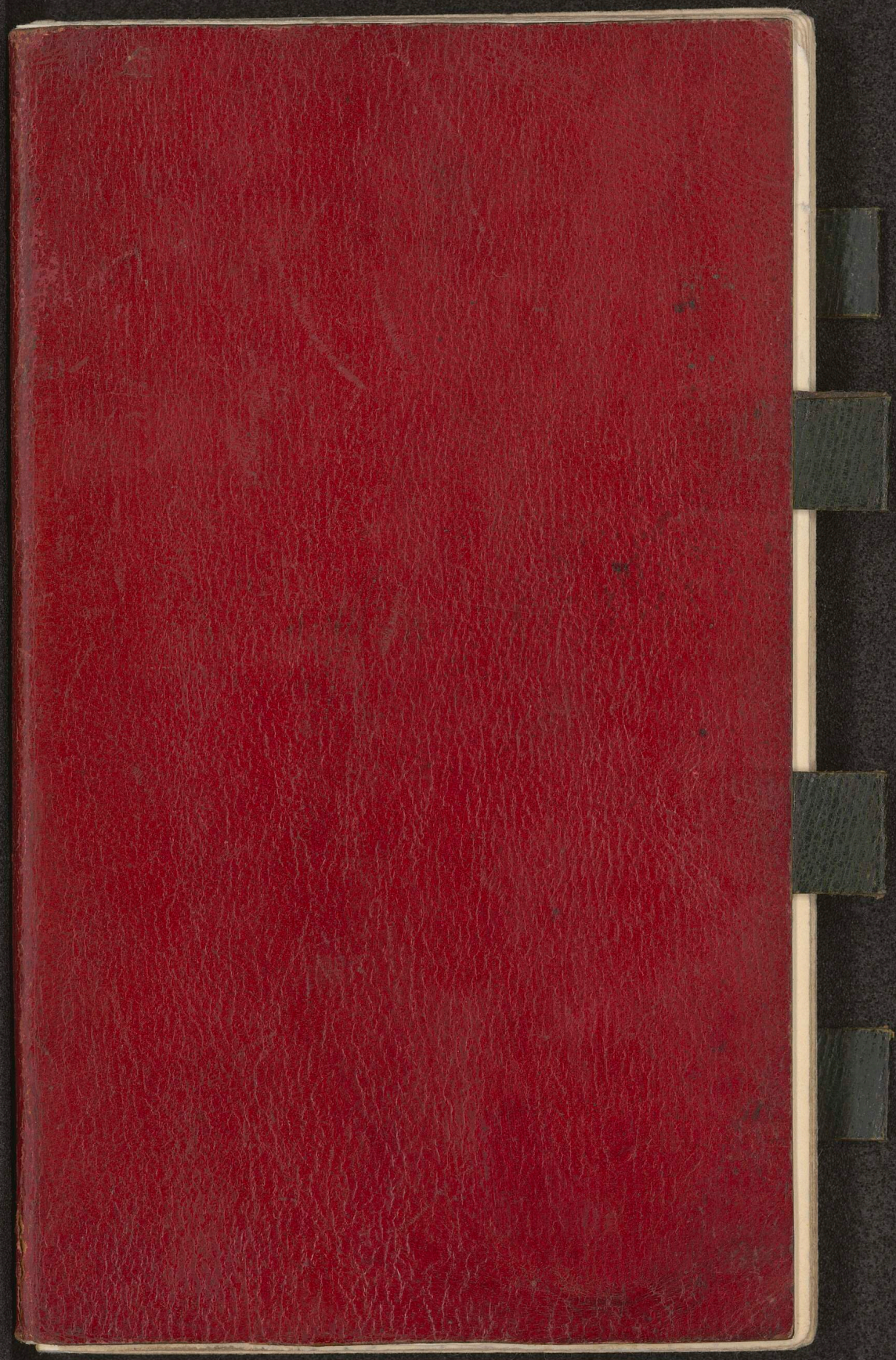

M/336

M/336

M/336

Wtorek Łowicz

Dnia 10 Czerwca 1828 Wmurtelt i rat is myl'ander
Mole 2 Kwadrans nad 9 wsiedlismy z Ulrichs do
Dyligencyi — Sachanem o godz 5 rano — znalazł
Dunin Kapit. i Paprocki Porucz. 11 — Łowicz
o 8mej Pizdury Kościół Katedralny, ostatnie P. Je
rusal. i S. Wektory skromne. Ale tego godne
Nagrobkiem dorzec osobliwie przed Kaplicą Roma
nowskiego Prymasa † 1759 — Poznańskiego
Krasowskiego, i bakatice w kaplicy wiel
kiej do Mszy za Pana, Srodze —
Wielki ponagleke — Skrzynecka do 5-ej do
Walic — Skarzyska — Kamienna porządne
po 8 wieczor i armatki obstawy Bożego cia
ła — Miasto od 10 i 1/2 do 12 rozstawione
z Szlachty — i Obyw. z Jerozolimy —

12/6 Chwartek rano z Augusten
Kindler — murel. i pobr. Chemnitz. z Szulca
rozlegly i grzeczny — na granicy pożegna
nalem Greg. Zachanjewicza Kapelli
pocztyl. M. W. X. Poznań. i poczta od Stat
Mowa nie rozumiem —

13/6 Piat. w Poznaniu stanęlem o pół do
godz 2 w nocy 14/6 przenocowałem na pocztowym
P. Tiergarten z Warsz. p. Wiśniewskim.

14/6 Sobota rano do Frankfurtu nad Odrą —
Tego dnia nic. Wyjechałem do Meyroga i odpo
piawszy Chrzcia Pana pod Orłem Białym babę Dara
wnik — Postylion zdrowy, Szosa polit, ko
nie pocztowe dobre — Wieczor
15/6 Niedz. Frankfurt nad Odrą rano
nie gorąco ostawiwszy [illegible] ostatnie
mile z drogi

2

M/336 MUZEUM WARSZAWY TIFO

M/336

i mgłaiste bez, tonne paradem — Rolnictwo (ragony) — handel — posredek —

W Berlinie o 4 po południu stanowem teatra, 2 kolewskie (opery i komedyi) i muzyki — Bytem tego dnia w Kon. Sch. komedyi, byli Niemcy stanowi mieszkańcy mieszczanie dawali pre — Najdroższe wchody lecz nie dawali pre — Najwyższa [illegible] rados" z dogodzenia Mr. Schr. stanem w Hotelu Konig von Portugal — Kobiety — ubiory wtaletowanie —

16 Poniedz — Oglądanie Berlina — Unter den Linden — Forderek — Thorgal — Platz — Kommerz rzeźnie — (Germanyck, Barmanck Pisarki) (ciągnienie worecznych pami — Wyjechaliśmy tego dnia przez Neustadt, Averswalde, Swede do Stetyna —

Uwagi poczynione na wprawie lasów

17 Wt: o pół do 3ej po południu w Stetynie — (Poczta dyliżans — schnellpost, i extrapost —) Oglądanie miasta wiele mowa stwar akcyzów, batów, berlinek — &c.

Spacer wodą do Elisenshöhe, miejsca upodobanego dla mieszkańców tego miasta — Położenie tego miejsca — Widok portowy, tey wody, pełnej [illegible] wielkich okrętów, najpiękniejszych okrętów pruskich i obcych w kraine nasrzeń — ...

Położenie kraiu tak dalekie przyjemne aniżeli z Warsz. do Berlina — ale za przed Stetynem i dwa kamienne drogowskazy mi się rzuciły —

18go Rano wyjechaliśmy przez Golnow do Naugard, miejsce to nie tak ładne jak w Berlinie do oglądania wygodne

Przybywszy przed godziną 6tą na wieczór, 1mo rzecz bez pozwolenia ich obejrzeć to co nam tylko zachwalano — Jadziemy — Niedaleko od poczty drogą trochę [illegible] wzdłuż budowle wharowe nam, wznoszące się na górze, a otoczone od naszego punktu widzenia, potem obszernem wodą, i wałem — Piękności natury, posiadłości pałaców miejscowe nam zachwycają — Basie bardzo wiele to wymurowanych tak i kapliczek — Na jednej takiej kapliczce [illegible] na drzwiach napis:

Bete und Arbeite —

Zaulilismy do oglądania nowo wybudowanej kaplicy, cała z kamienia murowana — na ławkach malowidła w Księgach stosownie dla wszystkich do nabożeństwa [illegible] — Pacierze [illegible] rachwierki —

W 1mo domu wiadomo: że przędzą płótno robią dla regimentów pomorskich i dla siebie — sukno kosztuje dla instytutu — Pokoje ich wysokie ogrzewanie nie dla zimnych wiązań

M/336

M/336

Lux de bar. wcha moie dam polskow
które w tamtą tylko porankowe
kubą gdy tu[ta] przyjdą — W pokoie
od 9 do 10 osób sypiała —

W 2mo wnowcyey za ocadze-
w osobno, we przetrak, przy tem wa-
gle roomaiten robot am za roiz.

Skarnety za w 3cio budynku, to
i. swratto do pokoiow wszyns wpada
przez sciang lux z gory —

Stolarny, tokarny, szewcow i in-
nych wsele niemow wdrzalisny
w 4to domu, szpaier i kuchnia —

W 5to odgrodzonym od innych
pestkenen i furtka na ulice u
myheney kobiet, praczarnie wdzie
maina tuta — a blecho wego patrza

Strony dom przemacony na dziesz
kana dwa Dy ochtore, Inspektion
i potrzebnych do urzędu —

To iest wbog wszystko, ale czy
wszystko opisać mogę? Zeby moi
nie powiedzano że to nie sufficient
(r. 1821 ratione) bydlym powiedzieć
że to mogłem rownie tyle wiedzieć.
Wod skarze ich na fatz z dzie-
wiąt, a tu ich klasy[fikacya], we-
dług tabeli wego sprawowania się —

1) Klasa najwyższych zbrodniarzy,
podług ordynacji Cesarskiey wyżey
nie[ż] piątka, sztuk[i] imię wykazane Nro 1.
2) trzy " na tych Nro 2
3) stu[ka] sami z Nro 3.

Jest 360 ludzi z tych 300 bez żeyrzon,
bo kobiet —

Kobiety mają rownież 3 klasy:
W 1ey mają obcięte włosy —
2ey mają skrawek płótna na siebie
brate
3ey brate całe
Kazdy to tylko tyleż ludzi nosi,
to iest który nosiła, lub w więzie
wie na chorobie —

Kazdy więzień ma swoim
pokoiku kubek cynowy, szczotkę,
Biblią i książkę do nabożeństwa pod
tytułem: Morgen und Abendandachten
auf jeden Tag der Woche —

20 Pisat Peterow
22 Niderla Bücher —

Podróż nasza dalsza do Hamburga
była przez Wyspy Wollin i Use-
dom — Nikt obce tego wszyst-
kowi, chyba że się ich za to
drogo płaci, ale za tanie prawie, le-
cz za to nie za drogo prawie
gdy się za to nie płaci drogo prawie
[illegible]

4

Abreisen przewodnie [illegible] gdy
przierdzą przez Wolin, gdy ze
Pirmen powrócą nie ze gra-
nic kota drogi by acem rath
nerve. Wychanglsing z bryki —
a przybrzeżny do miasta [illegible] na thi-
ren aho gubsto się na swadney
przestrzeni — zdemselsing się [illegible]
a potem hardy, zahabiza nie prze-
nerve się go ale wyśle mór, dot-
mogocon się wody i znalazł
przebywszy się że to morze. Mowi
Norwegia wyprzy kwadising — Daley
do [illegible] do Arkon prospre
[illegible]

Z Wolin do Schwinemünde prze-
prawalsing się baten (1 g hours)
W tym czasie — mnie [illegible] widzą
tene rzeczy, wiele ciekawych, ten-
się tyle co w Szczecinie —
Szczeglnego nie [illegible] na rzeczy
wagę oprócz [illegible] parowy i króle
Pruskiego z 14 dzielami

Na wiecz tego dnia po
wadney bin przy rzeczce Hel Du-
my drodze, przybyliśmy do Arkon

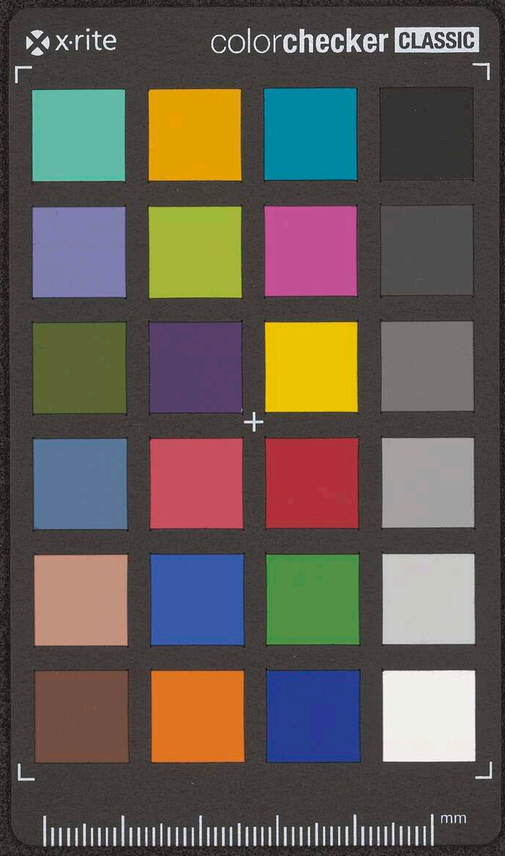
Przeprawalsing się z Heringe i wo
rem na dwoch batach razem
zwarengt — Pow bieżąc przewoźnik
wiele dorzy zapłacić [illegible] Adre
ber przypadku wdało się ran-
prelight

W Petersburgu razy nie się St. M.
Klemberga w Szwerynie —
Sa te poczty, ale ich nie ma ba
nie pewne nic nie kosi, tylko gdy
tito przyjdzie nazmura do przy-
watnych, dowolnie kaiy sobie
płacić, rzeczy z wielką dla nie
bre kłopotu — Okolice tu da
lebo przebiegłe jak w pierwszym
Pruś. — Kolorystyka w Adm
rachtwalone rzemiosła bydź da
dzierżawione, wiele gruntu odda
grom leżącego, osobliwie radzę do
granicy Królest. Duńskiego, na któ
rego granicy to [illegible]
Zadziwiły nas niemało chałupy
ber kamienne, w których ubodzy
rolnicy nie z wędrowny [illegible]
od dymu —

M/336

M/336

x-rite colorchecker CLASSIC

216 Mrzyce nasza cechowa kest
dom zarobkowy w Gustrow. Bardzo
przykro mi gdy do Swietlin mamy sobie
pierwszego wyborca. Zachwalony przez
P. Juliusa Dra dom tutejszy zarobkowy; kest tu
to przykrą naszego obywatela —
Mrzyce na to przeznaczone mieszkania
wygodne — na Ubogich rok 193 a
na 200 rok fundusz — Nieruchomości za
boty i naprzeciw pozostały do
najwyższego stopnia rok przed
dem zamknięciem dalszego. nim.
W tym domu między rozmaitości
mi polskimi wand rem Kasse woim-
ng Walensteyna —
W Gustrow oddać należy Tuszno
porządkowi obecny bydlęciu; drogi ie
Na noc zachatsimy do Szwe-
ryna stolicy W. X. Meklem.
22 Niedziel. To miasto na-
ieat z ortalnet stoimy na
Jezt, woda tego domów przepły
wa ca bar. miasto podobat a
Wstawszy rano zwiedzilsimy ogrod
zamkowy — (Schlosgarten) Wielki,
wspaniały wgniście starożytnych.
Zwrocił szczególną uwagę kompas
tu będący, nieuwidzianego kwadratu.
Wimranku tu dobrze ie ceragowne
sey podroży ani gorąco ani zim-
no letnie rano nadolinnego,
lecz wieczorem o pattory mil: do
Szwerynu, przebywszy wiadomy chut
prawie zachmurzony to ty gromoty
i deszcz nawały kest powodem
ciemny dalekie parowy tu przybyli
ciszeliśmy sobie zamowiły —
Z Szwerynu do Wittenburga po
echaliśmy na śniadanie gdzie
gospodyni wiele ci rozwodziła
nad Królem tego miasta (To kest
nad tym tłem kest do tandy
rabowa upowszechniona w Nem
ecku) Przez Büchen z dalszemi
drogą do niey prowadzącą wyjechaliśmy za podróż
ci na noclieg do Schwarzenbeck
miasteczka nadgranicznego do Król. Duńs.
Oglądałem tu mrzyce spory ale
wiernego — nieciekawości ci kest en
nepsey — madart em Barwicha znajomy
Vogels —

6

M/336

nrowarty, blisko go last murarz
smarte, przed gdy zomar Katy —

23/6 O 3ci rano obudziłem się
ieży przez nie z Bergedorfu
miesz. Tytle handlem, stynna-
cym, tem gruzem niemiecke zaou-
go furnacha z Gentrów wsz-
tego, do tego wrotychanie
sta droge byta paiwaden si
do 8go gad: ledwa dwie mil
uechodziemy, to iest do Mlanta
Bergedorf — W przieodzie, iesze
nie mi się tak niepodobato, po-
nieważ mi się "tak niepodobato, po-
radsko, na morzu" i ucho handlowy
daje się tu bardzo spostrzegać.
Widzo wyschalsimy za miasto, je-
bractwo do powozu się ciągnęło.
mowa tu tego rabaru, tak u-
powrechnonego w Prusz, iw N.
Mehlem, na drogach nawet
wtych panuiwać złego tabl-
ec i napisami:

alle Betteley wird bey Leybes-
Strafe verbothen —

Smugolnego Mortatbu kapelusze na-
sza hobelty, za one się stamy, wy-
gladem cath

iale ancdnice na głowie — W N Me-
klem: tahie kapelusze kobiece sa
powrechnone, a potem nawet pozy ther
w kapeluszach, wreszcie podobny do
naszych Wiedeńskich na tyme londra
kiem z głowa —

Zamykanie domów i zapieczę-
dniowych
dzwonach dzwonkiem do tego
za tym wrzeci, nie w Berlinie
upowrechnone —

24 Czerwca Wtorek —

Hamburg

dobrze tej drogi przez nie
Wiposzy, przez wpotudnie
4, stanęli, za Bramem sem uhoron
towanem w tem miescu wolnem,
wolnem, wprawdzie bo co do
obyczajów i zwyczajów narod-
nowem — Ulice jak w Berlinie
upowrechnone ulice — tych tu zyga
rów nie chogo prawie ber nie go
na sposobie, dziecinne nawet
sa ubiór i zygarce na ulicy po
la — Pokadmiesczenie tego mie
sta za przemiennie pięknie w za
myśle ogrodach; Z rzadka ubo ubdo
niemiecki — wtaiscie handlego o
gode

M/336

na dom przyjemny, (z przyjemnem nawet) kawy ogrodem, ślicznem, murowany, bo trzeba wiedzieć że wszędzie trzeba domów w całych miastach, wszystkich i wszystkich wyglądzie samego Berlina jest z muru pruskiego. Niemogą znaleźć innego wszędzie materyału do budowania, ponieważ pomimo tego że tutaj ich wiele domów z drzewa tego muru stawiają, wszelako z przepisu nie wolno.

Ogrodu Cesarskiego nie widziałem, ponieważ jest na ulicy Unter den Linden.

Stoimy w hotelu König von England na ulicy der Neuestadt widok na rzekę Elbę —

Hafenge gast jest to część gdzie były okręty

Jungfern Steig ulica jest najpiękniejsza w Hamburgu, nad brzegiem samej Elby drzewami osadzona.

ruchu ludzi — Nigdzie nie to dobrze wyrażę że tutaj domy z jednej strony stawiają przy wodzie, jest to tak coś nieprzyjemnego widzieć okien po domach jest nadzwyczaj —

Z przyjemnością obchodziłem się oglądałem się mosty — domy — bruki — drzewa — rozmaite mleczne w ogrodach i innych rzeczy wchodziłem — krzyże, pracę jaką ruchu ludzi zwracałem na uwagę.

25 Sroda oglądaliśmy:

1. Werk und Armen-Haus —
2. Spinnhaus
3. Dom Sierot
4. Wielki szpital.

W 1m Departamencie mostów jest 40 mężczyzn — kobiety wciąż — izba dla umarłych — Jest tu 740.

2 Pod nazwaniem Spinnhaus jest przytułek w którym winowajcy pracują, lubo nie tak ciężko jak obuwie — Wchodząc przypatrywałem się — Pracujący 1/2 idzie do roboty 1/2 do nauki — 25 marek na rok zarobić każdy może — po wyjściu z tego zakładu oddany nie to jest

Wodka jest wcale tu nie rabowana — 77 jest więcej, herbata do 100 tu dochodzi a nie 13 Kobiet. Opowiadał nam Inspektor o trudnem obchodzeniu się z kobietami — Niewychodzą nigdy na świeże powietrze — Jest tu 3 ogrody co po raz 3 ci Ludzie nie widzą tu wcale że trawa wyrasta — Wszystko dozór spełniony —

Kościół ich protestancki dla publ: nawet otwarty — Od r. 1866 ten instytut istnieje —

3 Liczba osób wynosi około 400 — 8 dzieci przy piersiach matek, co takie do wanny [illegible] do 4 dzieci — Wzorowy porządek w klasach — szpitalach i dalszych, szpitalnych, Kuchni, Komorze — Wychowanie tutejsze od lat wszystkich, jak tego nie pamiętam, porządne do 7 dzieci nie posiada — 10 tylko chorych matek [illegible]

4 Wzorowy jest szpital Dziecinny Jerusalem w Warszawie: lecz wcale go porównać nie można z tutejszym — Co za schedarstwo! — wzór nawet klejnotku dla chorych — R. 1823 założony Za pośrednictwem Konsula Hanzeatyckiego kraina nie tu będą [illegible] przyjęty — Ubogich i potrzebujących [illegible] leczymy 1300 — Sale chorych — apteka, izba instrumentów chirurgicznych, izba operacyjna, kuchnia, komora cały szpital, mogą nawet; jest 17 po europejsku co do pięknie i wygody — Koszt utrzymania [illegible] dzieci jest wypłacany na zasadzie [illegible]

26/28 Udaliśmy się rano, z konsulem Prof: P. Bacheracht (artystą — który nie do oprzyjemnienia wieczoru grzecznym tutejszym nam dowód niezmiernej przysługi dał, wcześniej naszego pobytu w Hamburgu) do Borona Vocht, sławnego agronoma Mrzeszkowskiego z 2 małżonkami od Hamburga i w Kol. Dzierżkim — Jadąc widzimy te przeróżne porządne

Bachmacht

M/336

na którego rust 4 rodzeni po 2 ob.
na pensyi / Brzegi Elby są rozmaite: Wieś należy Baron Dachröden, Flottbeck, zachowane byłnoi w niego prawdziwa ozdoba mowe nauki — Biblioteka nazwiska Fryzyne — Nas wieczor byłem w teatrze — Wielki Symfonia ogłoszony wieczorem, Salin z Hamburga który [illegible] po nas przyjechał

27 Piątek —

Kolonia nabagrel Frederiksgabe, to 4 mile od Hamburga leżące w. Ks. Duńs: [illegible] byłą prudnosten naszej ciekawości — Dobre chęć rzadu [illegible] berhongystne [illegible] się Hanowra — Jan Daniel Sawaete r. 1821, i ent iey ratowy ecelen — 18000 Tal. dano na iey ratowanie — Kolonisci się tu z nabagrel niemieszkańcow [illegible] (przeszone dob: robotnicze) domów 20; — 18 rzadzych przy tylej zagrodzi — Wchodzący do [illegible] dom z krowe, lube 6 owce 600 morgów gruntu — mazy ac 3 [illegible]

czyś rzeczy nieupewnił — 350 konie 1 dom — narzędzia gospod: maszyny wspólne — mazy 8 kon, krów 26, owiec 101 — Chcąc dać zdanie o Frederiksgabie powtarzam że dobre chęci rzadu [illegible] berhongystne

28 Sob. Odjechali do Hamburga — Rano zimno przebrzegało [illegible] regularnie czyś mrozi — Gdy dr Rosenbaum wodzi [illegible] (27/28) drugiego nasz na przewoz do [illegible] pali — 2 domy i szpichlerz spalone — O 2 godzinie rozdzielamy się na statek parowy i płyniemy do Hamburga — Niepodrzewaten się nigdy jeby podróż tak przyjemnie była nie doświadczamy tak [illegible] 29 Wid: Nocca a rachalismy przez Soltau, Bergen do Celle. Od Hamburga zaczyna się [illegible] Hanowerskie panstwo Augusta Fryderyka Jorgiego VI, Król. W. Brytt, urodzony 1762, panuje od 29 Styczn. 1820 — Droga nie godziwa lubo

10

płacą na inne — Inne tutejsze w wiele
im względach nie wygrzeją sobie nawet
miana otchanie nie pieczeń — N. dobrze
rudnego do samego Hannoveru, zwłaszcza
i wprawnego
odtąd nieprzyjemnego gruntu — Przy-
czyna że wody wcale nie pitne, tylko
brackie mieją, lub bardzo ciężkie
i niedobre. Piękne sapy, pobrzeże Leinem
dużo mijdzi Celle stanowią stolicę 3 r po
tudzież — 20 r. 1931 istnieje tu
Więzienie i instytut dla warjatów
Niemcy tu liczą, bardzo, tylko
wielki i nowo urządzony pokomunikat
można obwiedzać za zezwoleniem
prawnym i zresztą przed trzy godz. płaca
ustają — Za bramą Interjery Pr.
chowują na całe rzędy do więzie-
nia — Miasto : Dwór regencyjny
wodnym pałac — średnie 300 mieszk
ci warjatów, 1200 więźniów —
Oglądaliśmy jale warjatów, do których
do których poprowadzono nas trzech
samych mężczyzn, którzy czyścili na
dużo grono chorych innego
w ogrodzie towarzyszy — Padwayne
prywatny wodol, przemawiający nowe
do ciuszenia...

Inne sale były robotnicze i mieszczan
lecz pracujących lubo dni, kredzie
lecz — Zalecam ten instytut porad-
kiem który tutaj dotychczas
były pobrzegające kontrolne, sale
sypialne, wodne kąpiele i kuchnie

30 Pan[illegible] Hannower.
Stolica tutejszego król. stanowiący
o Księciu z potrzeby (z 29/30). Akcja
prawie miejowe prowadzą do tego
miasta — Książęce, pierwszy stary
zamek, zawarzyst nam i nie przeduje
nocy — Ulepszona restauracja do
myślenia, ancielli sam dzień —

Godzina 2 — Nie szczególnego miasto, jak
na stolicę brzydkie — Wojsko piękne
mundury, ale rada do tego brak e plu
derki — Kolej Jena i Lappe płyną
przez miasto — Pomnik dawnego Lei-
bnicza widocznie — napis na kwietym
wiązku, który jest brat tego męża: Genio
Leibnitii, roboty Christofa Hewetson

Jest to drugi pomnik który w ten
sposób dla dawnego męża urządzono

11

M/336

M/336

Pierwszy w Altonie spotkanie przyjaciół Hamburgo, przez które podróżach sadzę do Bar. Vocht: dla klapstocka bardzo chromy — To mnie nakłoniło do krótkiej drogi, chociaż nadkręcone watem nie tak odpowiednie —

Przez pogodne prośby i kamienie w Poststrasse ulicy dla Lazaretu bar. mnie ich podobał — Hamburg podobno 1 rej 130000 z marketami Altona 20000 prezydent

1. Lipca Altor. Nienden forteca nad Wererą —

Przyjemniejsza droga do Stadt modelowy z Hanowera Autey. Kray górzysty, w niektórych miejscach piaszczysty. Obo bawiące wiele ciekawych a wkrótce prawie w cały ramionach wtórzeń Fatma dostrzec można było — Z Hanowera extra postą odchodzimy — Czerwona Kurtka, czarny pas, z przodem brzegami, Kapelusz obrzęsty z galonem, czarne epolety, to z dobrej partyzanów Kr. Hanowerskiego — Skąd tu wie z granicy bez z praskarzem — Zapytaj kupiony [illegible] szczęśliwy, hon. ze Hanowery do utrzymania koni nie mowa prawo, prawo, bez gwardy, tak samo roby Hanowerskiej z miejsca —

W drugim dwa wierzchowce prochadzimy K.K. Steiko Kawalerie i Scheuenburg - Leppe. Kolory tego 12go Stabs za tak rzadko Hanowerskie — Portyzan ma kurtkę granatową z białym czarnym i pasem karmazynowym, kapelusz glancowany z liśćmi zielonemi z karmazynowem pióropuszem —

O 5ej wstajemy dla odbycia przechadzki do stawnego w Hyde obok reach miejsca. Porta vestfalica. Towarzyszy nie mieli tam widok —

M/336

Kwiecie płynęło między dwoma górami
Bo Jakobea, i góry Klastorzyc Pic
Matgorzaty — wtedale prowizy nas
stoły mocno mnie rozrat — Wczoraj
drogi dowiedziałem o przyjeździe
pułkownika oleum w Hanowe
mie — grad wielki przed tygodniem
bezt przyszła z Stady — 14 bryk
ze szkłem posło do tego miasta
Szkodę musi być wielka bo
radnego domu niewidziałem gdzie
grad nie dał się we znaki —
Odpłacił na gorąco 3 razy się po
wtarza — Jadąc na drogę
do Portu westphalskiego, na kaź-
dą górę, wyjeżdżamy z góry
dolinę —

Przeszedłszy z Honowerbyła wieś Nendorf zalecane
przez wody siarczane; budowle
obrazy mogą bolkaut familii.
Położenie przyjemne, lecz mało

musi być studni — Oglądaliśmy
spacery dla chorych.

2 Środa Stagen (godz: 11 rano)
Zmieniony całodniową i nocną podróżą
przebrałem z Minden, Rehme, Herford
Lippstadt, Wimbern — We Rehme jest
źródło solne i Gradiernia (wrzenie soli).
Od Minden zaczyna się znowu piaski
piaskie, Jeziorki bez drzewa i
krzaki. Opis piękney okolicy, lub
widoki rachunek zajętego przez nas
czasu, co dopiero widoki samą naturą
za zwierzchnik dla mieszkańca
przynoszą widoki odmiennie stwo-
rzone skały? widoki wchodzące do
lasu między rozpiętymi górami
na których całe góry dla uroku
nie tylko mieszkańców, lecz prze
jeżdżających, domy rozpościerają
się? Ogrody rozmaicie urzą-
dzone do tego owoc wodę, mnóstwo
jakoby rozmaitości przed gorami,
i krzewami nawzajem się dalszą u-
dającą się okolicę — Jest widok gó-

M/336

ra rortoipte pola, gorzej, wsze,
upragniamra pradrai Style wrdale
r dolin Zachwyca i Remblende
wprawnie — Miasteczkach stanowia
domowie odmienne od reszty, są one
wetzlka ~~[illegible]~~ z muru pruskiego
stawiane, lub pawlocke wtyk
krauch gérnipt-pk i hamerra
piastowka i tupke — Mężczyzn
wewnetrzne zwierzchy ubiór — przewo
dzący fawary za ubrani wobec-
rzuc niebieskich — Tego dwaj z Elberfeld.

Dotad rwaiatem rozhazne po-
storenie, teraz i Bodbone — osady
Wuppertal i Barmen prowadzące
do Elberfeld rdarzą się bardzo rzadko
peremptu — W tych 2ch osadach
szczególniey robotnicy nie rzuy-
mują się — dwurle mali drogi szerszych
budynkow, oddzielonych ogrodami,
i polami, na których sane wre
lice — prawie pol wrdzie wszędzie
przed blachem tychie — Domki i po-
stawy ich wielkie i ich
krajowy

drzewy mazgee — Niemcy te nowotwo
Okna rdzy szczególną zwracać na
wagę powietrzu — Ruch ludzi
niewyczerpany — praca godna bydź na
sladowaną — Zalecam rabrzenie rzeka
ne przy kolenie bratysne dzwon
i prostowka pyłu darą rodzaj
Dla tego spostrzeżenie te szyny
że mówią o wsi o szczególnej
rabrzeżu mieszkańców nowe
muzeum t. j. a ruwerend tak
przy abrzemieszczeniu rzeźbi szczyt
cały z dalekich wrdzie tłoczy
nie rdzy

3. Lipiec Düsseldorf nad Re-
nem — Krajobraz pod do Elberfeld —

Wczoraj o godz: 8 rano przyjechałem — obejrzałem szczegółowo
miasto — Od Elberfeld dotąd nie
ma wapnia tłoczego nigdzie
do uprawy gruntów — Ogrody bo
gate rzemy i miasto wczoraj pra
bracyem — Jest to pomiędzy holo
dalszy

14

wielkości i obrazu. Elektora —
Przekonanie wielkości w pomnikach
dla potomnych, widać wielką
w Niemcach, przeciwnie u nas...
(Pisze to statku parowym) godz. 10.
Düsselthal jest miejsce o ½ godz. od
Düsseldorf, poświęcone p.
Recke na szkołę dla ubo-
gich [illegible] chłopców i dzie-
wcząt — Za początek jest tego [illegible]
[illegible] po rodzicach którzy dla
dobra [illegible] poświęcił — Sam
[illegible] stanu średniego wieku
przyjemny, nadzwyczajnie skromny —
Budowli w tej osadzie jest kilka
jedne na mieszkanie i nauki prze-
znaczone, inne na [illegible], były to, prze-
[illegible] innych wiele rzeczy — Prze-
znaczenie [illegible] tym młodym daje
się aby byli dobremi wtalczane
[illegible] do stosownej nauki — [illegible]
rowa myśl i dla naszej ojczyzny!,
szczególnie wzorowe poświęcenie młodego
swego zawodu, Recke [illegible] majątku
z [illegible] jest niedoprawdy — Religijna

[illegible] 1828

i moralności całe wszystkiego jest pod-
stawą [illegible] też szkoły głównym
bodźcem —
Spostrzegłem się zaraz, może ~~tylko~~ zawody
wyciągnął głos nad Ren przybrzeżny,
boję się żeby statek parowy nie
odszedł — Lecz to nie widoki. Zapro-
wadził całej przybyciu całego wiel-
kiego monarchy [illegible] — a to?
statku parowego którym odpłynąć
drugi, puścić się myśli — Dobrze i
dobrze wypłatami — Sama rozmaitość,
podróż nowa przez kilka dwudziestu
mil, uwolni mnie od ponurych [illegible]
Wsiedliśmy o 10 na statek — ruch
jako umysłowe — rozmaitość ptaków, [illegible]
ku i dostojności i narodów — [illegible] tego! od-
bierając [illegible]
wrażenia, czy to [illegible] natury,
czy ludzi, czy nawet teraz [illegible] stat-
ku (który [illegible] 5 mil ubiegał),
nie zadowalniały [illegible] chciałbym, że
dzielić z osobami nam najmil-
szemi

M/336

Sujet, tête ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
Mais trop mauvaise sujet pour moi
Va papier froissé, ~~[illegible]~~ et jette
Mensonge — Je ~~[illegible]~~ encore un mot
Que prier adieu, adieu, mensonge
Mystère ! Sera ce adieu ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ! ... ah ! tais-toi adieu adieu
Froissé !...

Dans parages mensongers premiers
Je cueille indociles pensées :

Parjures amants quand on trahit nos feux
Vous gémissez le dépit vous dévore
Ah ! d'autrefois ne formez pas les vœux,
Ne jurez pas sans aimer encore (bis)

Près d'une belle en obtenant un jour
Le doux baiser que votre bouche implore
Pour vous serrez le demander toujours
Le recevoir, le repeter encore (bis)

Bonheur d'aimer qui s'avère échappe
Illusion de mon aurore
Tendres aveux, qui m'avez tant trompé
Douces erreurs, tromper moi donc encore

2 Sip. Sobota Amsterdam.

Parowym statkiem pyrotem z Düsseldorf, przez Uedingen, Rheisberg, Wesel Cleve, Rees do Nimwegen — wyjdę 2ga/10 rano a jest do 9 na wieczór przeto spodziewam się przed wieczorem tamże.

Okolice nad Renem ~~[illegible]~~ które my zwiedzimy ~~[illegible]~~ nie nie przedstawiają osobliwego — Szyppkoi statkiem parowcem ~~[illegible]~~ radziwiłłowską, osobliwie ~~[illegible]~~ widzieć to można gdy dwa statki płynące przeciwko siebie się wyminą Nimwegi dało się nam się zwiedzić.

Obaw widzimy wspólnie wszystko potrzebne do życia na pokładach dobrze statkowe — Nocleg to ty pokoiki pokładowe ~~[illegible]~~ stołu malowane, ale dywan ~~[illegible]~~ sofy ~~[illegible]~~ malowane ~~[illegible]~~ lampy, ~~[illegible]~~ malowane, ~~[illegible]~~ brudy, okna owalowate, z firanką ~~[illegible]~~ kolorowemi, pod stołem ~~[illegible]~~ bateryjka podręczna się wynosi z przyczyny małego ~~[illegible]~~ parowcu — Dwie podłogi ~~[illegible]~~ pokoiki pokładowe, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ dowcipny,

M/336

drugi przeznaczony na czytanie
pisma pamiętnych dla nauki
wojny, Listy potrzebne bytem pr
zachodzące etc., ale aby te same
teraz pochowane jak wszystkie
wszelkie przemiany —
Zdanie francuzkie — i drug
kach —
Miasto Hollenderskie Nimwe
gen Do którego 9 b. na wozach
ero przeprzężony a wszyscy pa
razem opuścili ten b. prędko
w innym gdzieś jak to tam
dostrzegli uciekającego — W ogrodzie
Szarowego tego miasta, po
kamienne nimi budowle na
czasie leżała ciemność, ja
sławy etc. wszystkie ale podobn
mowy przemawiające tylko
wtenczas kontadzie ze Dawnej
z wielu bardzo dawnemi ceglan
mi i kamiennemi — Bytność na
wieżycach tego ogrodu z które

obaczyć lubo przy gasnącym, że takowe
ke, wszakże stanowczego pięknej
wodu przedstawienia — Widok te
przypomniał mi samy za Ham
burgiem z owey Mikotowa,
rawar i mych Panny Fanis... przy
opisie Wiersz, spoglądając
z tych rzeczy w Nikbo.....
Wodzie pare wozów przejeżdż
(sami z chodzącymi z Leadium
Dostrzeżenie przebyłem drogę
z Nimwegi do Amsterdamu.
Widać prawdziwie że tam kraj
ciut wydarty przestrzeni morza,
a grobli i fosy się strzeże od
od morskiego pastwiska Neptu
na — Wszędzie te nawodnienia obu
pobrzeży (opadłych) kanałami, kan
ciel: granicznych, które rozrzeźwia
kanałami pasiste rodzaje mięs
nadzieje, które zimna z odebranie
ziemi tak wielkiej liczby prze
strzeni, która do Reiny rozma
itego rozmaitkim porozumie
mowa.

17

Same ich rozumie za potrzebie
Hollandyi nie widzieć — lecz co
za widok przedstawia ten kraj,
Depredy, aprodzi, plaże, dunyi, d
tripats, kanały, rzeczki, mosty,
wszystko razem nie wystarcza
pola, wszystko, wszystko inne
grzeczny, widoku przedstawia
Nie może to opisywać, nie
może to pióro słabe! —
Cud, cud piękności. Jeszcze
nie tyme widziałem. Uniarmy
Felicitat in trachen! —

Droga rzecz po dole, z agle
walczą, nie będzie [illegible]
w dolny, bydło, wiatraki,
kwiatami, ogrody, [illegible]
stawy ogrodzone, [illegible]
wszystko uprawia ale i umysł
wabi. Kanie ich to ich nie za
na [illegible] sama, lecz na malowi-
dło wyobrazni patrzy. Taka
stała prawnie Hollandya
ze swoje

nowe wszystko. Ten rzeczy, które
(nowe drzewa) rzeczy ich bydła
drzewa, bo [illegible]
bo chcą [illegible] nie rzeczy to wra
żenia drzewa — dla tego chwilo
we potem i piękne [illegible]
nowe obrazami cudu prawdy
kraj i wsze skrzela —

W Utrecht obradowałem, rozkosz
wiecie, — Dochodzi pół w tę-
train trzeba [illegible] przepowiedz.
Kondutter [illegible], sobie koni z
nas, w czasie [illegible] [illegible]
ce i podarek, z [illegible]
[illegible] garchów we [illegible]
wspaniałe [illegible] [illegible]
Na parę stacyj [illegible]
dano nam dyliżans [illegible]
wielkości [illegible], [illegible]
tenże [illegible]
[illegible] na wozie [illegible]
[illegible] i [illegible]
[illegible] takie [illegible], z [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible]
[illegible]

M/336

M/336

przypatrywać się można —
Drzewa bardzo przyjemne, drzewa
nie obrane, Bellhanka (hüt.
hüt.) wstawione na konie prze
niemców czyszą drzewa, przy
rzadowolnionych, chociaż w est'ie
innych stanach —

Język Holenderski zdaje
mowy (podług mojego zdania)
mocy zwrotu podobieństwa do
niderdeutsch; wymawiany wcale
lako przez płeć, tłoczna wyjąt
kiem polor nie dla się słowie się
bardzo szczególnie zresztą — Niewiem
czy rozmowa tak nasz czysta, z rów
nej dzielności, do brabanckiego,
tak do wegier nas polski mocno
wspomina dowolnego mówienia prze
mówić —

Pisze to z Lip. Pannde z Ha-
dze (Gravenhagen — Lahaye)
Przy ludności 200aq; 40000 zydów
nadaje wielki podział handlu,

tysiące sklepów, i dla tego dla
tego ten ożywienie! Latarni
ek — Wielkie ruiny, a widok
ciągłe przeciwnika — Jeden ma
rodzinnego ze mnie o Amster
damie — zachwyt p. Brabanc
mieszkańców —

Zamek królewski Amsterdamski
godzien zwiedzania, lubo nie
a nim nie wspomnę, bo wrażeń
wiadomo mniej ma, ani pe
wnego to opisywać — pokoje
sypialne, dość przyjemnego gabi
netu tronowego, balowa Widok
przewiewny na miasto i okolicę
morskie — Biblioteka zawiera
ciekawe kurioza pod szczególnie
nowy — wtłoczyć wodzie gadu
miarmurowe
ze nagrobku Gdz Wodz Jedenastu
tutor tego narodu —

Dom towarzystwa do zapo
wiedzania ludzi na drzewie wiatr
nych i mat — Sprobat
niegdzie nie posiedzieć Dalej
pisz dzienn i rodzen

19

M/336

Wiernowem oglądaliśmy, rzemiosła ci
się trudnią — tkaniny — sukna ich
wyroby — Odchodzimy robot
nice w typie orientalnym rabi
w Nowogrodzie — Bardzo wiele
rzeźb nagich — Przedmieścia za
powrotem piękne —

Liczy tu do 800 notabli rzem
ieślników, murowników, drzewnych
mistrzów — Ludność
do chrześcijańskich butów —
Bondki, trotuary i cegiełki
Smutne wrażenie, sprzyjające
ludziom myślącym —

Herovay (6 Nicolet) statkiem
zagranicznym po kilkoro po ha-
wale przybyłem do Stadlem Potem Holtan
Organy —
Czas Mozarta a godz. 6 wieczorem
Francuzi tam przybyli —
6 put gotowe, od Mozarta ich
miejsca Wald zawiane, pocz
Dalsze

ich tam modelach bardzo
spacer upodobany wielkie tego
miasta ale nie tego Amster
damu — Tysiące ludzi, tysiące
rzeźbami — Tu grecja (robot
kobiety na chrzcielnicach, trubad
wattorowych) — w ostatnich po
kaźnych tłoczniach, tam wiosła jak
płaskie — tam chaosu co przer
praca i kamienne dokazać nie
że go wszystko zarumienione, ono do
skonałe gophers przedstawia,
stowarzyszenie wielkie stack
rodzaju, a wszystko w myśl
taskawego, dobrowolnego wy-
nagrodzenia patrzącym — Ex-
ny to każdego tu widok pier,
wiedzieć dotychczas pomyślany,
ler ci przyjść za odcień i
sydrane, inne prawdziwe rzeźby
wiernie przedstawiają do osob
kościelnych wyposażonych
sze kredy

20

M/336

te bracia tego drugiego obra-
zu bo wszyscy ani spreawa bo-
lesna, ale tamten radości...

Potey wszedszy, dziwa wewnąt-
rzne, przybliżamy — Muzeum sztuk
galery, pichtorii (a może w wielu
względach do nieco cenniejsza) widzia-
lem — Albumy, sprzęty, ozdoby, figury
budowle, narzędzia wojenne; gospo-
darstwo domowe; rolnictwo, chińczyki
Japończyków, Indyan i innych
Rzeczy Egipt. wszystko zapewne za
rzadkie rzeczy —

Biblioteka Król. dosyć liczne
przytoczy, znamienitsze Inkunabuły
zbiór medalów greckich, Rzym-
skich, średniowiecznych i nowszych
czasów

Zachwycę Galerya malowideł
w budowli Museum Król. z 300
obrazów. Najstawniejszych mistrzów są tu
dzieła: Rotterea, Ostade, Wiewermana, Ber-
gensa i wielu bardzo dobrych innych
sławnych historyczne malowidła się rzeźb
czyzn. Regenmorter, Rubens, (Thys)
Van de Velde, Vouverman — Nowsza
szkoła najpiękniejsze tu prace wchodzą
prawie [illegible] pordzo
grupy figur, wojny za rachunek cesarza
Wiedeńskiego, [illegible] galerya cesa-
rska od Paryżkiey, bo [illegible] obrazy,
rzadko widziane, za cesarza Cesarstwa
francuzkiego, z wojsk, dalsze prawie
Europy do Paryża zabrane — (Historyk
i z tad wiele tego) — podług
traktatu [illegible] pozwolono
ne — resztę oddy —

8 Wto. Leyda — miasto 6te gadz.
Wkto widział idzie miasto to Holland-
dyę, widział wszystkie, które zan-
kostowne, domowe, mostowe, bruki, tro-
chodniczy, ogrodzenia tutejsze kanały,
rzut ziemi — Akademia nie potrzebuje
ich tu wyliczać bo wszyst. miasta
za całkiem odmienne widzieć.
Wozowcy z Hagi kanałem pasażer-
skiem — Miasto [illegible] [illegible] ulice chodni
nader przyjemnych z ekspozycyami
3ch letnich, które do swoich wodzą
kanałów tamtych ekspozycyami się
z kurdyn

M/336

Mota drzewna p. miesiąc cena sła-
dzaba u nich na holenarch; pra-
stawia pie pole ruzi'wa ewe-
i rudlewa — ...

Ratusz, gabinet, kort natural. i an-
toms: rurada pawss. ruwage —

Zegary rata w Hamburgu i Am-
sterdamie dzwonią po kazden
wybran godziny; lecz te zrze-
galnie, wcrocy dato w ci ty
sze re zegar ratuszowy, gdy
bije 10 w wieczor — 100 wy-
brzą, pewne na znak odpo
czynku wcnego, lecz podrożą-
cemu rdaie ci zahley na zegie
dzwonowe — (w wieczor typu dwa)
Wayskowe tutay re wrzesien
warte widzenia — Jest na 700 wsio
dow a 466 kneydzic ci —
Zatrudnia ch rzeglę krawce
stwem i srewetwen; robią one
do pathorzy 2 10 koszyki pro
cutaky robocze — Dostarcza wiqst-
ka mondury, epadwie pelerzane

rely, tylko zwyczaidowymowane,
i rely ci pistor na skorzyt, i ci
mary rzy matzyed — Sole zyt
pralnie, szpital, kuchnie, piekar-
nie apteke, pralnia, ochydowen
ij rokomendu — Bicie zrzeal-
nie, tylko cut ramkinge nie warowa
nie dzis kolke —

Po obejrzeniu tego do Harlem-
wady a z tamtąd do dyliżan-
sem do Amsterdamu wracamy

9 Środa Amsterdam.

Instytut niewidomych prowadzony wi-
dokiem ktory przy boleści ich budzenie
niezrzy ich wzrok wzrokiem porbawie
nych, sprawia ze cyn poreche
re i or nich tylko instrum. lun
sami dla siebie nie zrobią, tylko czyn
nem, gdy praca ostatnia ch
chwile zyria —

Jutro odjedziemy do Kolonii,
dzietko tu kupione: De la colonie
de Frederiks-oord per Huver
berg — Gand 1821 —

22

Spinhaus (więzienie na lat kilka)
exekucja — nieporządny, powietrze
rebbiarace, jak w tem mieście,
i karatóio i torpe —

Szpital tutejszy nader ozdobny
porządnie, stoi od XVII wieku
[illegible] dalekie rozległe od
Hamburczyków —

Browar jest bilko wotem mie-
sce, jedna wedrata 6. wielka
pokoiny trzykroć od 154 lat
stoiący —

Przed rumym rachodem byli inny
w domu Zarobkowym — gmach
obszerny, kosztowne budowany
(r 1622) i utrzymywany. Za
wiele przepychu na tego rodza-
ju budowle, marmury i mato-
wstwo i ale nieppotrzebnie ze
wnątrz i tu nieporządnie —
Na 1000 lat tu mieszkańców, a 400
w mieści — Jedna robotnicza
800 Tal nakupt na rok kosztuje

Przepomnieć nie mogę genial-
nego polskiego P. Lorentza Cato-

honoru do polepszenia urzędu
[illegible] gorliwości, porządku
[illegible] do tego dawne uregulowanie
[illegible] 6. mil za pado-
bat — Nie konsul tutejszy Fa-
renberg raleca się gościnności,
[illegible] do Papi
Skończyłem do prawie [illegible] do Papi
podróży od Hamburga do tąd
[illegible] sprawy; prosekt urządzon
Paryże — Godzinę kwadransu na 1 prs
[illegible] [illegible]

11 Piątek rano w Zwoll.
Wczoray rusyliśmy z Amsterdamu
o 7 rano dyliżansem (a l'imperiale) —
[illegible] [illegible] a przed południem
o [illegible] [illegible] dostali
[illegible] do Francyi; drogi [illegible] tutejsze
[illegible] Bardzo lepsze jak u nas do
Wydrukowano najwierniej
bitowego, a gruby Tal 1. Bisquit
Tal 4 — bomgrek jako kawa z bułką Tal 2.
i t p. wszystko, prawie, nieznacznie,
porty 5 razy droższe od Paryża —
Wczoraj tu drogi [illegible] [illegible]
pod powłoczem — Ulice prosta

Dzień

M/336

M/336

expect, albowiem upewnienie o
tworzenie illegal prawa p. Teatra
nee, i trwanie nacnyst. oczekiwanego
godziny nie dowiedziałbo tak spotkanego
nego snu rad w domu —

Przybrzeżu o dniu 9 października
wyprawiamy reboo —
Trzeciego roze rat w Hollan
dyi, to i. murowane cegłami kanał
drobnemi b. trudnemi, ba nie tradycyjnemi
tradycyjnemi —
W Deventer dzisiaj nocowaliśmy
(z 10/11) oddalamy się dopiero tak do
Warszawy 1. dwa wozy nasze —
Wciągu drogi do tego miasta w
dzień ciągle odbywamy nasze
nego gruntu take jak przed
Hamburgiem. Chatupki stoją za
take ubogie jak u nas po wsiach
stanej polityce, gdzie niegdzie pań
skie mieszkanie —

Podróż z Deventeru do miasta
w którem to piszę, odbywali my
z przyjemnością drzewami, lecz
szkoda wielka, bo one tylko wzdłu
my ogrodu pocztowego i Grobla
my zobaczyć, dwie cha, tamy prawie te
dwa miasta, nie bez ciekawości
chania.

wet tylko wozy, ale nawet widzieć —
Dalsza droga trudna, a rabunek
gdzie p. Homann

W wieczor 12 Lipca Sobot o kwadrans
od Kolonii Ommerschanz

Oredzie ich [illegible] radzi
Hollandyą pod [illegible] ludności i przy krol.
z bez [illegible] przestrzeni z Nim-
wegi do Amsterdamu, tam w pię-
kniej kolorach wszystko [illegible] te
nai (z Amsterdamu do tad) dzie
prawie odtąd nieustającej rzeki,
do wpadnięcia tłoczy [illegible] regularnej pracy
potrzeba —
Kolonia Frederiks — oord, byłe
prawo [illegible] pustkowie
naszej uwagi. Wszedzie nie wiera
i dzisiaj da godziny 3 przepędzili
w niej i rad z nowych [illegible] ich
nad urbajem, w niej oczekiwa
Zdjęcia nie dał [illegible] dania
lub nie dnia dotad [illegible] rad
nego miasta, wyjechaliśmy, odzyskawszy do
piero wyżej p. Kinnenberga
wspaniałego —

24

W Frederiks-oord iest 200 domów
2000 ludności — szkoła — monet
osobna [illegible] — 50 Zł Holl: za
nie każdy opłacać winien — Każd
familia ma 2 krowy, 9 morg
gruntu, które ogrzewa uprawa —
Chleb rozdawany ubogim [illegible] Kardysper. 1 funt na dzień
ii z 1/3 kartofli —
bogich za dawane familiom ber-
dzetnym, piec dwuyarcey karda
ze swego utrzymywać powinne. za
6, 7mio lub 8 i więcey dzieci pła-
Potomne wogólności tey kolonii iest
na płaszczyznach w gruntach
daye dobrzyć; torfu iak i wsze
tych okolicach [illegible]
we Grafnie —

Dyrektor z Ommerschans
był dopiero u nas (godzinę 10
w wieczór) a powrócił o 11ej
Nazajutrz rozmowy wynotowywano
kolonia ta ma 1100 mieszkań
Zł 35 Holl: rocznie każdy opłacać
w 16 lat odbywa się kapitał p. kol-
lonia — Jedenaście adwokatów [illegible]
[illegible]

Zł 1. m 10 na tydzień zarabiała —
W dzień naszego przyjazdu Zł uwolnio
wszyscy z kolei drogi Enschedey nasze powroz
wszystkich Zł 25 szczególnie te wy-
jątkowe które się dobrze sprawowały
ci p. [illegible] dwa bydlęta moie nasze
tylko Zł 12 —

Dnia 10 tygodnia niedziela 13 Lipca.
Wypatrowywanie które kolonia nasz iakoby u-
bogich iest przeznaczona: 1. Frederiks-oord
dla familii ubogich; 2. Ommerschans dla
żebraków poiedynczych i [illegible] Wil-
lemsoord dla sierot.

Poniedz. 14 Lipca. stało 3 [illegible] po połud:
w Arnhem forteca —
Z Ommerschans p. Lindl przyje
chaliśmy do Deventer nazad (do 13/14)
a tam drugą [illegible] p. Zutphen forteca.
Osad iest 4 w Ommerschans, kardy
nasz swego nacelnika. Karda osobna
rabia powinna Zł 1 Holl. i 10 szy
co nadto zarabia to 1/3 dla niego, 1/3
na szpital i 1/3 na [illegible]
Zakładowcom tey kolonii 6. po
radzi [illegible] dzieli się nas czy
mieszczan

25

M/336

i Kobiet — Oglądałbym tamte, które
te, które od Szpital, apteke, piekarnie,
rzeźnie, poczta — Lekarz szpitalny,
Lekarz tylko dla siebie —
Sklepy tudzież w Kolonii dla ubogich
którzy nie mogą nad przemawiane
summe zarabiać — Monety mało
osobna dla siebie —

Między innemi ogólnemi zamiłowanie
tać należy o chęci do pracowania
ludzi — o wielkiej zniżeniu pod-
pisów, ieżeli np z dni przy-
to i bezprzytomne — Zwyczaj
tu też bogatszych nie dyspensuje
wprowadzonej dla Kobiet a nawet

Do Deventer tak samo po-
blisko wracałem o którym wyżej
wspomniałem — Okolice między tem
miastem a Arnheim są przykre
a do tego wiatrami wyjałowione, bo grunt
dobry wiadome rzeczy: zbierania nie
i legumenu, całe tutejsze prowin-
cye Gelderyi na bydło bale samo

Podatki te niemierne na
przekupstwo, fermanów, obcięży-
stów, i opatrzone straże —

Zatrudnieniem naszem zalecony
tylko te przyszedłszy tych o, obejrzeć
Więzienie Inkwizycyjne —

Dom szpitalny Umarłych, na 1000
prawie ciała — Są w nim obmyte
osoby cywilne i wojskowe — Dzieci
te się znajdujące, zapewne za
Chrześcijańskie drzewa się obmywanie
i te oraz i pochowanie — Osoby
bogatsze lepsze mają pokoje —
Jadło mają inne lepsze aniżeli
w reszcie wszystkich więzieniach, be
rdzo nie powiedzieć — Dzieci
dzą w oraz — Między wszystkimi
wdowiec te matkę osadzony za
dzeckiem, zachęcenie za drugie —

Przyszłe tego więzienia, gdy
przyjmuje, Albowiem zwiedzi
tem Szkoły ubogich Darmo uczą
uczyć się, czytać, pisać, za-
chowanie i pokoje —

26

M/336

15 Lipca Aktor. na statku parowym
płynęc z Nimegi do Gorkum.
(wymawiaią się Horkum) –

Przez parę godzinami siedziałem pisząc, leer. nos
mowgat innych osób, iako rapytania p. cudze
ziemcow mnie dawane były temu na przez
kodzie – Stoimy od godziny przy mieście Thie
dawney forteczy, ktorey waly iesrcze nieba
dro popsute, leer cynicy małe nadrzecie
iakiey obrony – Niemaiąc co co cynienia
przeymuiemy prawie całe, małe leer po
rządne; boiscat na dosyć wielkie starożytny
Przyczyna naszego zatrzymania się iest re
pewie statku; woda znalazła winy see
w brodzieia do sześci gorze para swo
ie działanie wypuścia. Przypadkiem w tym
względzie niema gdzie woda wkrada się d
pary, gdzieby było gdyby para miała wyg
swoiey drzelkości.

Zostawuie na wodzie bezruchu iest m
dno, a ten bardzey bez iakiey kolwiek
nagrobek, ktora mogłaby eras rabić. Wo
nay dopiero dowiedziałem się o opisie
Hollandyi w języku franc: pod tytułem
Itinéraire des pays-Bas. Ciekawy
iestem niemiernie tego dziełka z 2ch T.
storonego, teraz chętniebym go czytał, aby
osądzić czy iest dobrze. W Nimidze wcze
nay przeszedłem szukaiąc go, bytem je
kilku Księgarzy, leer na próżno. Niemo
wiono

pewnie w tem pisemku uwagi ktore od
p. Bence francuza, idąc z Norymberga do Ber
lina słyszałem, t. i. że ile domostwa za
wrotne do czystości, tyle mieszkańcy godzi
pogany w Hollandyi – Istotna prawda z dzie
niami, bo i ubierać się lubią. Szeregot
niey radzimia endrzeniec ubiór głow
w niektorych prowincyiach p. dziewcze wyz
wany. Jest to przepaska na rodzaj złota lub
srebrna, ktorey końce zaczepione
złoto ozdobą przypadaią na ktorych przy
wieszcie kolczyki (!) Bogatsze ozdoby nazy te
przepaski błyskotkami wyszydane. Nieno
szą tego, ktore nie głowy iak u nas, za
chowuią mode swoiey kapelusikow
i nakładania lokow. Figury kobiet tego
kraiu są bez wyiątku niezgrabne, wzgar
dzone kształcie, niezgrabne, wzgar
dzone kształcie, krótkiemu stanowi,
należy przypisać zapewne. Twarze
dosyć przyiemnie (zimna) iako w Prus zaczerwienione
nie tyle rachuiąc ale polki, nie
ma po nich tyle życia. Nierozumieią
iako nasze milczą, przemowę i rachuią
cie w iednej chwili – Mężczyzni nasz
ry iest czerstwi, lecz figury dosyć zgrabne.
Twarze

(W prowincyi Fritschland nayczęściey tego,
używaią dyalektu niemieckiego – Języka tuy
prowincyi tak się od Hollenderskiego
różni iako płat – niemieckiego od niemieckiego
(wiadomość świeżo od Hollendra powziętą).

twarz przyiemna, (nie tyle rozelakowa
iak w Brunszach, osobliwie w Berlinie
do tego wiecey towarzyszy iak Brunszwy.
Ubior francuzki wszawszechmiony.

Od d. 5. b. m. zrobiłem uwagę wzglę
dem języka holl: niezrozumiałego zdania, utrzy
muiąc że język rydowski popsuty z nie
mieckim b. potoczony. Szczególne iest
w tym języku przeciwianie wyrazów,
i wymawiania u b. miękko. Dla pamię
niektóre zapisuie powszechnie używane

	Sposób wymawiania	Jak się pisze
Dzień dobry	hüümorgen	goede morgen
dobranoc	hütnacht	... nacht
piwo	bir	bier
herbata	thee	Thée
wódka	brandwein	Brandewijn
wino	wein	wijn
woda	water	water
iedz	ēten	eeten
pić	drinken	drinken
piękna panna	moi metschen	mooij meisje
.. oholica	.. kontrie	schoone Contrie
... miasto	moi. Stad	mooij Stad
... wieś	— Dorp	.. dorp
.. budowla	opunbare bauen	openbare gebouwen
Skarowka zegarka	üüreiser	uurwijzer

rozrzucony	verstroid	verstroid
oczy	ogen	oogen
nos	nēs	Neus.
usta	mont	mond
farba	ferw	verw
kwiaty	blomen	blommen.

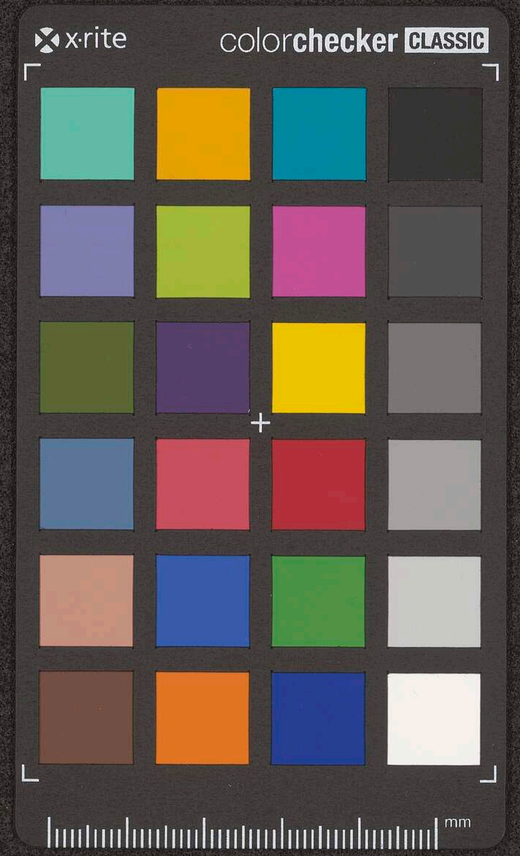
Około 10 godz: w wieczór na tymi statku.

Wsiadłem drugi widziałem zamek Sinnerstein długi nad brzegiem (ro. Maas) stoiący w hist. Utrechtskiey, przerzuconego Grosius, za czasow wojny z Hiszpanami. Gdy tu nas wsiadło trzech onych nieżołnierzy, ieden z nas [illegible] tak perwolenia bydźcie u niego. Powiedział nam gdy dowolono [illegible] prowadzenie innego kufra z listami, matrionka tego, rewizyt holarel z innego godziny rewizyta a zaraz pozwolono odjechać. Po [illegible] jedne Samath.

Zbliżaiąc się do miasta Do[illegible] wzbarowi mi winę, wsiadł ze mnie[illegible] dawney tego brzegu. Przed 300 laty wylew morza za wsi z północnej strony, i te[illegible]

M/336

M/336

restauracyi rady restauracyi ora przy-
pomnienie wszczęcia odniesienia.
Widok podobnych skutków naszemu
naszej i w krótkiego serca polaka
żalem ogarnia.

Towarzystwo obywatelskie wzgledem
roboty rzeczy gdzie wzpomnienie
którym wtajemnicz nastawienie za-
brać drogę i zgoła konnych odnosi
bule dostaje procent 500 od rzeczy
p. 30 lub 40 [illegible] kupiec [illegible] zawiera
przez [illegible] na [illegible]
od 20 do 30000 [illegible] Holl. Go
dzi na sądy rachunek się nadzwy-
czaj 50 minut do 38 stopni
się [illegible] wrzodzie.

Baron v. Mulert. v. Oudny
Komyt Minc: Pol Doctor

Płynęła z Roterodamu do Antwer
pii 16/28.

W miłym towarzystwie płynęła wczoraj,
P. Mulert prezes i jego podpis, który
również miłego zarządał. Cały dzień
prawie z nim tylko przepędziłem pro
wadząc rozmowę ini o Hollandyi ini
o rzeczach tą dotyczących. Krajobraz
ten wielkim przyjemnie zajmował.

Lubo kiedyś dnia rzeczywiście ca mię
nużyłem i niewygodne przestawienie, nieprzyjemne
stanie wewnętrznego, wpadłem przedwczoraj
inny z Deventeru do Arnheim. Myśl
ciągła o ojczyźnie wzgwarta siła dzielności
z wielką mocą ale kiedy [illegible]
Zamknięty w przyjemnych i ponurych
myślach przewiedziałem [illegible] widzę
jego miejsca bez wiedzy o tem. Oko
tak ranne, a przeszło 6cio godzinne
przejażdżka chwilą się zdawała, bo się
widziało rzeczy lube, rozmaitego i dzie
cinne wszelkie uczucia.... Gdyby wszy
cy tych chwil było w którym stowarzy
szeniu przyjaciół [illegible] się
wspaniałym [illegible] ...
Wreszcie [illegible] i zatrzymałem się p.
godzin prawie, tu [illegible] powo-
zy niosły aż do Roterodamu. Towa-
rzystwo dostaje się bardzo rachuj zwłaszcza.
Wyprawa chodzący w dzień zwracała
uwagę i przestrzeń wód rozległych
[illegible] [illegible] (ilekroć [illegible]
[illegible] z którego brzegi przez [illegible]
[illegible] bardzo dobrze widzieć można
[illegible] widoku niezmierzone wspa-
niałe. Wreszcie wreszcie, koło 11 dojeżdża
jąc do Roterodamu, drogą [illegible]
na wodzie będący [illegible]
[illegible].

29

Gdy to prze, siedze obok Angiche
z drugiey strony, a Holender nie przeszkadza — Przepytuje
liny depesze 1810 Bergenopzoom forte
ey nieznacznie mi cudzey tego strasze. Po
kazuje nam cale et drzewo p. nasz
ha perspektywe, Leerbeeka. Drzewa
zasadzaia. Sadzą ponoc: b. odda
lonego nie widzi nic chce —

Dla pamięci ay artowy mam wiersz
ze pamiętnej wrzesnia dni; przy
tant: (z Pawie Diable).

Comment trouver un état, un emploi
Sur mon destin, de grace, instruisez
moi —

daley.
Il faut s'instruire, et se sonder
soi-même,
S'interroger, ne rien croire que soi,
Qui son instinct, bien souvent ce
qu'on aime;
Et, sans chercher des conseils superflus,
Prendre l'état que vous plaira
le plus —

(opracowano Dr. L. Hollo od wyprawy)

W Jandawii 19 Lipca Sobota.

Do Antwerpii 16 b. m. przybyliśmy, 17 rozpoczęliśmy to miasto, i było wypisane zobrzeć tygodnia do domu wrócić dla obejrzenia 5 lieu od miasta H. 1 do Stabroeken 2 Wortel 3 Merksplas i Rykewortel; wieczorem przyjechawszy, z tych kilku się wróciła z niczym oglądania tutaj zajmowano p. miastem St. Mikołaia i Lokeren to drugie stynie z fabryk przemysłu. Tabe zajęta podobi wieczey odbywała się nic tylko oraz ciż obrad —

Antwerpia dosyć wielkie miasto, leży brudnego od innych handlem, dom nasciony z stanu gotowe wtedy nie chciało wieczorem pomnikiem się ozdobne Ulice wielle wąskie, rynek wielkie stare miasta w Warszawie koto tego Pałac starożytny architektury gotyckiego.

Przyjechawszy tutaj, zdaje się bydź tak w drzewo piękniejsze:

30

M/336

niezmiernie lud nabożny i dla tego
też szczególnej piękności są kościoły.
Zwiedziłem ich ~~trzy~~. 1) Jezuitów
2) N. Panny katedralny
3) S. Jakoba.
Zgubiłbym się z opisem gdybym chciał
bogactwo i piękność ich skreślić.
zdumiewałem się ustawicznie nad przepychem
i zgadzałem się że domy ku czci Bogu po-
święcone powinny być istotnie ta-
kiemi — W 1szym np kaplice S. Józefa
i S. Fr. Xawerego są wyłożone
iż co do piękności ~~marmuru~~ z któ-
rego są zrobione iż co do rzadsz-
szego [illegible] pędzla — Drugi nietylko
ozdobiony się wewnątrz bogactwami,
najpiękniejszej ~~pędzla~~ rzeźby Biskupa
Capelle, ale powierzchowności a
starożytnej, zajmującej piękności,
z wieży 600 schodów mającej — (w Ham-
burgu ~~[illegible]~~ wieży na której byliśmy
jest tylko 300 schodów, a całe to
miasto tak wielkie i okolice wida-
ć się na wielkiej rozległości) —
Obraz Rubensa z familią przez niego
malowany ~~robiony~~, sławnej piękności, w zim-

kościele się znajduje — Napis nad por-
domu Bożym Domus mea, domus ora-
tionis est, wskazuje, bez przysady,
jak mamy się tu w świątyniach
pańskich sprawować. Wchodząc do
każdego uderzonym samych ale czasami
nowszemi lub po ~~starych~~; coraz
bardziej nurtuje zaś ale w tutejszych
(i Francyi) cichości i bogobojności tu-
tejszej wzbudza ducha, orzeźwia pra-
wie sprawiedliwe, a potem wykazuje
jak ludzie na dobrodziejstwa pi-
Opatrzności niemi dane, dziękować
powinni — Niezmiernie to postępowa-
wanie w kościołach mi się podo-
bało.
Przebiegając ulice, po wielu zna-
nych widzieć się dała figury zwy-
czajnie świętych, s.to wybór. wiel[illegible]
[illegible], [illegible]. Dziwno mi to było, że na to pozwalają
wszem z doświadczenia że wielkiej
tych, do tego jak sługi niezgrabnego
zrobionych, wszelkiej szkodzie nie
pomagają —
Niemożna prawie jak u nas aby
wszystkie domy po miastach do-
[illegible]

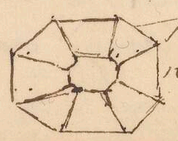
Tow. Opisanego należały, dla tego
żeby rzeczy. drone miały przybrać
znaki maiżnych frequent nieran-
nem dnie — Wspomaganie do wo-
reckich pism, bez ich tych upom-
nienione —

Obszrzaten miejsce warowne
Hen ubagrek ich b. dobre i dasie
się do nasiego kraiu rastowai
Dom □ idka wegiere maiaq.
Ich tu 303 osob, z tych 115 ko-
biet — 18 cantymon nas osobe pła
ca za utrzymanie, ale tey
tylko prowincyi, a inney po 15.
Istnieie od 1810 r. Komunika
cya może tu bydź tylko p. trudy
Zabiemi — handel mocny w ome
rakanny, takie gry — Kary za nie
sposob z rastkrzeie, za nieurbe
3 mieszczene — za rarobku sta
nowi — Dom ten rarobkowy, bydź
dawniey pataeen — Xcia Salem
Bysto ich b. piękne i dobre
utrzymane — (chowa
sami sie)

Wortel takie miejsce Hen ubagrek
(od r. 1822 istnieie — 125 domow
z tych 30 murem z istnieiących
i gruntu dopiero upraculy. Ost Stoll.
4000 deputacya na miejsce na utrzy-
manie — Dom Joo St kantate

Meerksplas zaterone 1825 r. osob
833 — Do 82 r. dawi tu ag prey
mathcut, od tego do 16 prey ayde —
Hura i metoda Lankastra.
Płacą ubayrek trzoake 30, 25, 20.
sens podług wartości pracy.
Gdy, zbiorka St Stoll: 26 wychodza
Dusb tu 128 — Robią cały tydzień do
zbiorow potrzebne. Gminy kaha
rant, dwa prawa lekkie b. smaczne
tłuste, potem i adres tamtejszy
chleb —

Podług prayrotego rozporządze
obeyścia, by Hafayon miasto.
Landawskie miejsce tipie i na
granicy do tego do niego na
prawo poprzechyliony. Budowa
niemane Przedtem dwa
che zgrabniejsza i ale
mowie rozumie.

31

Od 12ego do 18go osob mieszkanie
obeyrzeć przez się lub swego posła
z odbieraniem. Osoba nieznajoma na 5
lat skarcona lub przychodzi, dobre
sprawowanie wpływa na zmniejsze-
nie kary zawieszenie. Instytut
znajdzie szkoła rzemieślnicza, która
musi to potwierdzić — Czas spę-
dzania nad pracą; mierzymy sobie
płótno, kładzie się szlenka, ko-
bieta talię płótno sobie przyła,
ręka spodnie, kamizelkę — Za śmierć
karani pracować niemogą — płacenie
się od sztuki, 180 na tydzień zarobi
mogą, z tych lub się oddaje, a
idzie do nagy do ich odejście —
Dwa razy do krewnych na tydzień
widzieć się mogą odwiedzenie nie
lekko kratą, przestrzenią tak-
sowe — Muzycyni spędzą po 2
w komorze, kobiety po 4 —
Trzy razy ciepła o godz: 8, 12 i 4 —
Kobiety dzienne niedzielny —
Wolnego czasu mają 4 razy na
dzień

po ½ godziny — Uczą się rosyjski
wyrabiają z ludzi Nieznajomości —
Szpital - apteka — Mają swego ka-
płana który codzień na mszę,
w niedzielę Ks X.ży odprawia
jego przychodzi — W czasie kandowa
3 razy kapłan — Instytut dzieci
obecnie 70 dzieci Ksiąg —
obeyrzeliśmy jeszcze pomieszczenie schadzek
miasta, statua, rynek i szczegóły wid
które arsenał stary mieszczanie
zajęta i ciekawe nie widzieć — Uniwersyte
teta budowle zajęte obierają, wewnątrz
wewnętrzne przyjęcie marmurowe schody
sala posiedzeń, obrazy do której
sala podobna, kontakt makata
podobna,

Jeruttach ustyn hrabia
o śniadaniu Hollendrów dla X.ży Pani

29. Lipca Pania: Bruxela.

Przedwczoraj w wieczór tu stanęliśmy do
murarskiego d'Angleterre. Pani arcka Jan
dawny tutaj miastem przyjemnie w Fran
cyi tutaj endorsenow: angielskie,
ich Robert Frans. i 2ch Hollendrów. Kobiety
tutaj interesowały nadzwyczajnością
i nauką przyjemny jest ich przebranie.
Byłą to matka z córką mieszkała w Jan
dawny, nadzwyczajnie interesowały. Datem [illegible]
[illegible] podobieństwo

33

M/336

W zwiedzaniu wielkich miast postę-
puję jak Fenicyanie gdy się puszczali
w pierwszych początkach na morze.
Zawsze punktem szczególnym jest dom
mieszkania, z kąd wszystko naprzód po-
znaję ~~wszystkim~~ ważniejsze a po-
tem dalej zwiedzam ~~[illegible]~~
Bruxela jest 1ym miastem z pro-
wincyi południowych, stolicą także
jak Gandawa. Sejmy odbywają się
raz w jednym, drugi raz w 2gim mieście
Ledwo wysiedliśmy z dyliżansu obeszli-
śmy ogród, słynący z piękności i ogro-
mny; podobne ogrodowi naszego Saskie-
go, bez
nieocenienie, przewyższa go wodą i wielą
figurami kamiennemi. Park się zowie —
Hôtel de belle vue Z —
Z podróżujących mało kto lepiej
do Bruxelli natrafił jak my, bo
na 3 dniowe wstęp. uroczystości tego miasta
pod nazwiskiem Kermesse. (Kermesse)
Kermesy są podobne kwestą ~~[illegible]~~
~~ją~~ w pierwszą niedzielę po 15. Lip.;
wszystkie porządne; zjeżdżają się
konni, wieczory taneczne, teatra,
słowem cały lud tylko o przyje-
mności czuł

myśli — Wczoraj rano byłem na uroczy-
stości kościelnej w katedrze tutej-
szej. Nie tyle piękna co w Antwerpii,
wielkością równa się z Warszaw.; więk-
kształtowniejsza niż nasza, lecz z wielu
ustępuje pierwszeństwo dawnym katedrom
S. Jana w Warsz. Porządek procesyi dosyć za-
bawny, który dla pamięci notuję:
1o idą różnorodnych kilku — 2o muzyka czwartna
na instrumentach dętych przygrywająca
marsze 3o kilku księży — 4o skrzynka na drąż-
kach niesiona w których kapelusze zna-
mienitszych panów — 5o Księża — 6o Baldachim
pod którego zostaje monstrancya, a chłopcy
ciągle wymachują kadzią — 8o Panowie zamyka-
ją; lud pełen nabożeństwa. Szczegól-
niej wszystko było to ~~raz~~ razące; t. j. zachowa-
nie procesyi, dziwnych figur i twarzy,
lecz uważając ich ze strony nabożeń-
stwa było to wzorowe bez przesady.
Tam koszary są takie piękne, mar-
murów w nich nie brak —

22 Wtor. o 11 w nocy.

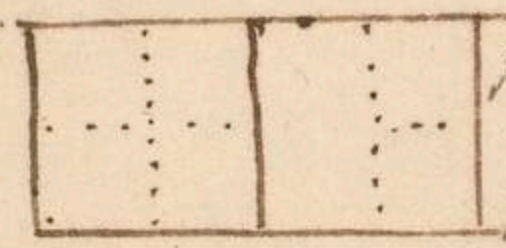
Półtory godziny jako przyjechałem, między
8 a 9 przepędziłem czas na oglądanie
[illegible] — Małe stworzenie 56 [illegible]
[illegible] wyrachowanym. W bruxel-
ku 12 muzykusów uprzyjemniało chwilę.

Dziwno oglądaiąc Wielorybka iako ma wa-
skie gardło, teraz iak dwie moie ręce, a
4ta część całey ryby głowa zaymuie. Aby po
co opisy do hist. Naturalney!... nie-
dziwne że się królem ryb nazywa, bo i ko-
rone [illegible]
Niedziele i Poniedziałek wieczór
przepędziłem w Teatrze król. – (bo iest
drugi teatr Parku) – Pierwszy raz na
dobry balet natrafiłem Psyche i Mi-
łość – wchodząc tu wszystkie bóstwa
i wiele bogów dla tego się podoba;
mieszkanie Plutona przepyszne, a
tańce dyabłów ile oryginalne, pu-
kaiące, tyle się podobaią. Ogień który
w ręku trzyma, i wyrzucaia go do
wolnie lub kiedy robią publiczności
do tego trzeba iak wiele przestro-
gi uważać – Jeszcze ceny nie tyle
bawią – Lecz iuż 1a wybiła, i ia
tak mało napisałem, bo więcej
myślałem aniżeli pisałem chcąc
pisać... Dobranoc więc wszyst-
kim, którzy mnie kochaiącym, osieroconych
przez dobranoc których ia
kocham, bo i tak się radowalna
gdy się to robi luba z odda-
lenia – Dobranoc....

23 Środa rano 4.
Dzień dobry luba istoto życia! dzień dobry
wam nieoszacowani Jey Krewni! dzień dobry Papo
i wszyscy którzy i o mnie także czule pamię-
tali!! dzień dobry.
Zaniedbałem się w opisaniu, a tak mam
wiele rzeczy że nie wiem czy co napiszę,
chyba same tytuły, a resztę mamo przeba-
czy. 21. b. m. po obiedzie byłem na gondolach [illegible]
koncert raz w roku w święto Kermesse
się odbywaiący. Miejsce okazałe urządzone
od pola Marsowego w Warszawie. Pierwszy
do [illegible] dobrego [illegible] po przeczeniu Dra-
my [illegible] obrazów zaraz 8000 ZłP. zwar-
cie. Widzimy 5. sędziów w czerwonych
kaftanach czerwone, [illegible], niebieskie, do
tego odmiany rękawów znaczy [illegible]
mówiąc dalej [illegible] dostawie mówiąc.
Już wiarołomny wo-
piernotemu mówiąc. Już klaszcząc wo-
łania bravo! odrzucił na całej przestrzeni,
lecz Duval [illegible] przemiany odkryć, lecz
nie wszyscy uchronić, a ia bez teatrów
pozostałem. Zabawa ta piękna lecz
wyciąga raz rzadko; byłem też gdzie i 22
widać raz [illegible] lecz iuż nas nie wie porzucić.
Miejsca zabaw [illegible] publiczny-
ch są kawiarnie. Znamienite są
Grand café des mille colonnes i café
Suisse. Na pierwszey byłem, bardzo okazała
lustra

w których się każdy wchodzący w Kości
poczytać może. Pism periodycznych ~~da~~
mnóstwo z Argus N° 29 r. 6. przepisa-
tem, lubo to po polsku w Mamusi p-
dobrze było: Les pensées portant des vastes
côtes de la mémoire, s'embarquent sur
la mer de l'imagination, arrivent au
port de l'esprit, pour être enregistrées
à la douane de l'entendement....
Voilà du classique romantique ——
Szczególne miejsca zebrania się [illegible]
publ. są 1° Etablissement des champs
élysées – 2° de belle vue.

Rano wczorajsze tego [illegible]
na [illegible] w Wilword
o godzinę od tutejszej stolicy odległe.
Niepogoda dnia nie była taką nam nie
przeszkodą, woda tam i nieraz ob-
byliśmy podróż. Więzienie to te
same ma przepisy wewnętrzne jak
Gandawskie więc nie o [illegible] Vrestadt

powierzchowny wyrysowany,
nie pamiętam podziału sal
[illegible] dowolnie. Za-
trudnienie kryminalistów praca jest
zawsze ~~[illegible] praca~~ robią wszyst-
ko dla państwa. Obojga płci są tu-
może. – Drugi raz widok wszyst-
kiego

przedstawił mi się: Kobieta tu się znaj-
duje która razem z synem męża zab-
ta – wzrok jej ~~[illegible]~~ obrzezna
i potłoczona zarazem ~~[illegible]~~ wzbu-
dziło – Samotność tylko została albowiem
szczera niewinność przed sądem.
Przypuszczam że to ~~[illegible]~~ okropne
[illegible] zrobiła. Co za przeznaczenie
w tej Kobiecie!.... ——
Wstrzymałem się że [illegible] będąc ob-
[illegible] że i ta chce raczej [illegible] się
przypadki aby w małżeństwie takie
nieszczęśliwe były — — któż się [illegible]
aby [illegible]! P. Eus. dobrze chrapiącego

Szegiń dnia [illegible] 2 z potem

O Niemożebna [illegible] Brukseli od Hagi
Amsterdamu, Rotterdamu; tu nie
widać tyle ludzi, przyjemności, gracz-
ności nawet przy stole znamienie luksu.
Tam każdy, osobno [illegible] o [illegible] tylko
kawałka, nieprzemowy, [illegible] respektowany tak
lub nie od prawdy, rzadko wszyscy
[illegible] jedna z drugą wojska
i upiększenia (ile może) chwile odle-
głości od świata —

Muzeum – zbiór starożytności
i nowoczesnych [illegible] – Biblioteka
Ogród botaniczny, [illegible] – Fabryki i sklepy
warte widzenia —

tysiączne bagaceiwa charakter podrzut
nayprzykrzy pracy - Owe Moronki Bra
banckie stowne oglądałem tu ret
stal:ca -

Bidwany na theto miasta przy-
semny spacer i spowiedzieliśmy się
wzajemnie ze zdarzeń - Zapisałem się i ia
na dyliżans idący do Paryża, o 10 w
wieczor wyjechałem. Moi towarzysze
zostali w Lebrancie dzisiaj. bo dotąd
wszystkie miejsca są tam zajęte -

Paryż 27 Lip: 828.

Z Paryża wyjechałem, przyjechałem
Kwietnia stamtąd z Warszawy, dla tego
trzy chwile z wszystko mi tak przykre
się wydaje - Dziś 28 bydzie dla mnie
pamiętny, dzień imienin Syna, dnia
przyszłego tak, od godz: 11 - stoję
na Alley Richelieu, blisko narożnika
Straburskiej; wydrzyć się bardzo
ciężko z Brukseli dla 29 (środa) o 10
w nocy wyjechałem -

Trzeciego z Bruxeli ich bladem:
przez Brain le Comte forteca,
Mons stolicy prowincji Holland,

w Lisse jest tygiel, dobre nas
przeprowadzili. Valenciennes forteca
odbiera paszportów - Ubodzy, kale-
ki rozmaitego wieku proszą o jałmużnę
ze wszystkich wozów. Obo-
rzec w Bazyngault - grunt dobry.
Cambray forteca Peronne forteca
mocni nagwarowanego we Francyi,
ciężka do wzięcia, samej pa-
ce take obronna za angielską, linię
wpatrzyć nagwarowanie, [illegible] za
tamte - Budowle gotyckie stoi nad
wtórzeniem się podobne do polskich
wieży przykrytych, wschodnie pomowane,
inne z kamienia i drzewa -
Siedzimy tu obiad a 3 w wieczór
zaczęliśmy po francuzku pić
kawy z cukrem i cukrem winem -
Port. pl: cudzo na ogniwach -
Hamulce nowo wynalezione od
kół tylnych dla dyliżansów: gdzie
z boku są kobyły w stylu koła
za pomocą ręki za kołem trzymane

37

M/336

Miasto Pont leży w dobrem ~~okolicy~~ położeniu, okolice górzyste, skały, łąki, pola – Saul[illegible], Louvre ~~[illegible]~~ stacye; to wszystko stanowi ozdoby według natury zwanej.

Padou to odbyłem w dyliżansie z l'impériale, zwyczajnie dobrem towarzystwie, z oficerem ~~Stolli~~ będącego 9 lat w Irlandyi, czas prędko upłynął –

Byłem wczoraj w teat: de nouveauté.

30 Lip.

Pierwsza okoliczność się wydarzyła, albo wiem ledwo przyjechałem już ważny nam dla pozgrzanego nawet można było widzieć. 27 b. m. w Wersalu (Versailles) grały wody, t. j. wszystkie owe sławne fontanny puszczone razem z przyczyny bytności Króla. Pewno się domyślicie, o [illegible], ale zaraz do pałacu wpół 5ej [illegible] w środku [illegible] byliśmy. Widzieliśmy [illegible] tane wszystkie! do [illegible] sztuka doprowadzi

niemożna. Urok ~~[illegible]~~ nadzwyczajny! dał [illegible] mnie myśl napomknąć, że woda [illegible] niewoli przerażona, [illegible] tendencyi, [illegible] w [illegible] tachu może 20 w górę, za pomocą sztuki, [illegible] za pomocą sztuki, [illegible] pięknej natury, [illegible] woda

4 Sierp. 828.

Józefiny dawne mieszkanie w Malmaison w 5 wczoraj zwiedziliśmy. Z Paryża 5 [illegible] drogi. Wodzińskich i Zaleski (z Wołynia) towarzyszył –

Dobre [illegible] tego pałacyku, istotnie skromna powierzchowność ~~[illegible]~~ ~~teraz~~ że ~~teraz~~ ~~opuszczony~~ Sala ~~tego~~ bo ślady przepychu wewnątrz wszędzie dziś się spostrzegać. Sala zabaw jest wielka, a malowidła [illegible] [illegible] zamiany własnej [illegible] porządku podłoga [illegible] sposób ułożona, musiała [illegible] gdy piękne [illegible] [illegible] cały – Bibliotekę dosyć zamożna [illegible] i [illegible] [illegible] obejrzeć – Ogród był dawniej szczególnym przedmiotem [illegible], i to ze szczególnych pięknot z bronzu i marmuru, ~~szczególnych~~ [illegible] które się [illegible] dobrze przysłużą natury. Pasterzyny woda

M/336

woda i gry wprayiemniarca, ba kogoż
varietas nie delectat? (ale ure
wse wszystkim) La Zapusnrene szczutki,
i gatezia drew przeskadzaiace tuz nay-
prelinayszych ewdakeu, grzewaią swo-
drewnego to miejsce, iakoby razem
z ludźmi i nowszemi natury mieć
się chciano. Nigdy nayprzykrzeyszemi rzecz
mi za tam widziałem iest Swiatynia
Mittorei? Wszakże dopraw swiatynia?...
Ileż osob u icy progow się ociągaią...
Dosyć trwała bo z Kamienia sklepiona
w kratadere i ale wyrzucaiąca,
z 4 kolumnami z prawdziwego Kolum-
rowego. We środku z marmuru
białego iest rzeźbiony rzadki wcale
z Greckiemi, które tyle niepodobnych
robi ludziom bez rzadney roznicy wszyst-
kim podobnego tego iest napis:

Qui que tu sois, voici ton maître:
Il l'est, le fut, ou le doit être!

Tak dobrze nigdzie nie potrzebuie Do-
mowemu tylko prywatnemu bo nawet z
szerem Cesti — We środku zwatpiał
ralkar iak nayprzykrzeyszemi
po murze — Wyliczyć — przypatrzyć
się rzadko temu wszystko drze-
wami otoczonemu, pod którymi pry-
natey strumyk [illegible] wszystko

mówiącego widzenie nieuchwycone. Mistrz
gi. nar. zbliżyłem się do tey świątyni i po
mimo zakazu napisałem na ścianie moie
nazwisko i wyborgsen iako nayprzykrzey na
palcach aby tak wspaniałego nie prze-
pisuy psuchareł — Powyżarł się do tey winy
nie przyznie bo chce zeby nieobyczaiowa
dowcipu były — (1) Nazwisko tylko na ścianie napisałem
lecz kto charakter swoy zmazuje to nie pisze, i ten charakter
swoy przez to nie zmazuje sprzeciwie
się Rep. tylko na ścianie zeby Deputowa-

Drzwi przechodzą Biblioteki
Królewskiej — Nazwanie kapelusznaw ze
sprzątnie z tych (Rep publ)
2/8 28 Sessya Tow. Filarmonicznego
7 Sierp.
Cwantego tylem na wiadomie (Akademie
demie royale de Musique
granie. Widzieny Test Teatr amfiteatr
kolumn, który dotychczas widziałem.
Spiewy i muzyka nadzwyczaj piękne —
Nadzwyczaj aktorów —

12/8 28 rano
byłem u Pana Skr
Szczegóły ze zwiedzenia natury
1) Krowiarka zdrowego tłuszczu mas lat 40,
mocne i dorosłe, za prawą rękę na
dalekie wyciągnięta od lewej, do tego za
wiązał 5 palców 5 wielkich nawiązał a kie
dy iak zatkie — / nadobne wyprzątnięte
de manière) do tego a cykl. do ex
tremes

M/336

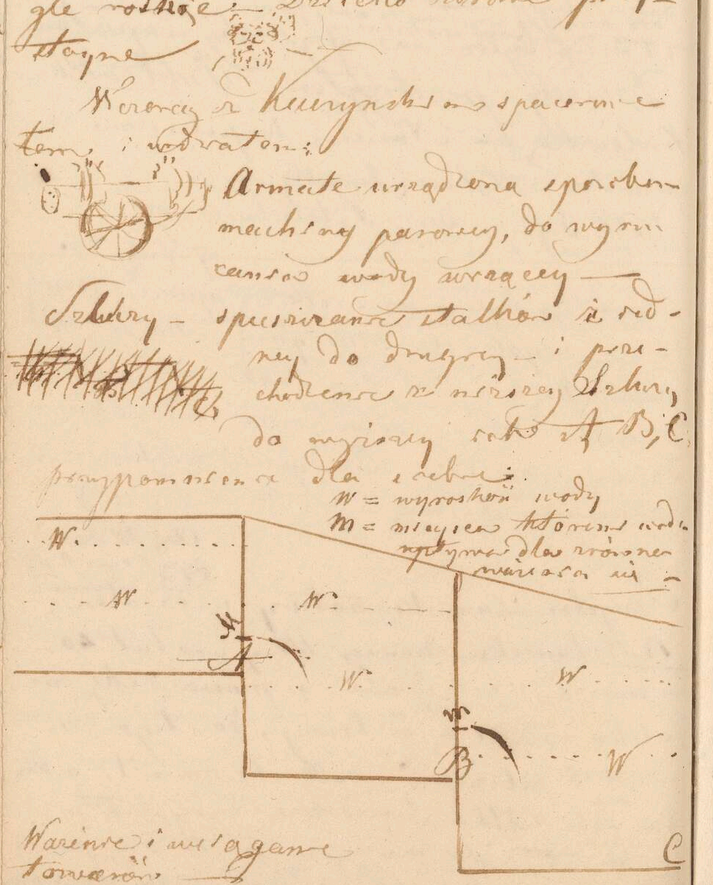
iest obiekt a podobnem guscem tylko mniejszem, które nabrałem wczoraj

2) Skobicie naraca wagi i brodę p. Dra Pamiętnik wydrukowano — ma tak 25 a po potoge przed 30 Mieszczan odbywszy, ale ogólnie po powodzeniu dotychczas mało brodzi i waży i teraz się ciągle rozwija. Dziecko zdrowe przystoyne

Wczoraj z Kuczyńskim spacerowałem i odwiedziłem:

Armate urządzoną sposobem machiny parowej, do wyrzucania wody wracającej —

Solbery — spuszczanie statków z rzeki do drugiej — i przechodzenie z niższej Solbery do wyższej rzeki A B, C

Warsztat i urządzanie towarów.

Notata dzisiejszego dnia 1. o godzinie 8 godzin 1/4 do pracy na dzień — koni 3 razy wracających — machinę parową razy wczoraj robi mało ma rzeki koni 24 godz: na dzień a koni dobrze tylko 8

13 Sierp:

Examen szkoły Houdewey — / Ecole spéciale de commerce et d'industrie — me S. Antoine № 143 / — wczoraj się odbyło. Bilet wstępu do AB Akademii — instytut ten instytut, autorowany i sprowadzony obecnie gotowi przemysłowcy się — Mr. Chevalier Par Foremej: pomocnicy się — Mr. Chevalier Par Foremej: razy wspomniany test i ust Borrissem — P. Lafitte, bankier prawie dobrze przy Prezydencie — imiona nazwiska adresaty mi z pamięci, zawsze mierzone Prof. Który tego rozprawy czytali — Prosper Adon Blanqui czytał rozpr: o wzroście handlu, z wrażeń tego uwagi względem Francji te wystąpienia gdzie nieładowania ...

Obiad wyprawiony pod przewodnictwem P. Julien był takie wielkie, bitety takie na: a napis: Dîner mensuel de la revue Encyclopédique — Nazwiska przy ciemnej

M/336

towarzystwo — uczeni z rozmaitych krajów, chrystyanskich gałęzi przybędą, do Paryża zabierają tu na ten czas i przybędą — Chcąc to było trzeba ich prawicy pomoc z P. Julien Redak Revue Encyclopedique, ten list ten przeczytać rozkazał — Stoi ich na obrazie z intrygą J. K. M. w czasie obrad ich Bankietu w Hôtel de Ville dans la grande Salle — na grodzie Luxemburgskim — Uprzejmie ten obraz P. Bankier stawszy chrystyk, pozwolił mi na niego spojrzeć, co też ochotnie uczynił. Jest to dzieło moje 6 letnie, które od 3ch tygodni na Bulwarach ustawione spotkał z gdy mu się odemnie to na talent da mu się — bo nawet teraz z granic przysyłają zyskać podpis ich dobrowolnie dzieło za sprawą z granicy zdarzyć się ten dzieło wyjść może na wiek memu — Przypomnę przypadek ich na balu u Hetmana P. 96 m. gdy po tym z Warszawy dobrał przez noc przejechał a —

1828.

Miasteczko St. Cloud wioska wdzięczna, 2 lieues od Paryża odległe, stanowi ramkiem, mieszkanie Ludwika Filipa Króla Francuzkiego na wygodne przedstawia przebywanie w Chołerze. Historyja przypomina że w St. Cloud Jakub Clement zabił Henryka III. 1589, także że na cześć Katarzyny Francuzkiej pisane do niej nocarstwo datowano z gabinetu w St. Cloud. Ogród rozkoszny 6. przestrzeni, pewnie utrzymany, mianowicie ze to mnie dziwnie uderzyło: 1) fontannami, bo nie tak wiele, rzadko w Wenecji, bez których wodotrysk nazwany fontanna, jest tylko [illegible] 2) Latarnią Inflagerowe. Jest to piramida wznosząca na górze, najwyższej z której przez chołerę lepiej widać. Odległe lepszy nam dał ogół — [illegible] uważać, a smutek, nie nie szkodzi w urodzaju wszystkim, ale wstawienie? . . .

41

Jadro ci do S. Claud przez laseł
Bretonicer, ale boisz de Bantagnes-
staray kesell, bo kudre do wrazyst:
stawe prayprawa tale do estanicher
ryse tredracya nad neuheam rale
da mreyca thode wiadtsem tuyto
tyle mardenthe i pradenice tyle kwi
nsewnoney... bo niedseda wele ti ci
kudri rgromadra, ba to mreyce
wszystkie, muzyke, tance, gry za
prabmo. tom rabem publicznie. Tor wdrez
nueawe kotka do tbika nasem
robtega, ti ci weiny - tw ~~swoba~~
do ~~bo~~ wppuszcza stratade do tar
ny; i dalyey stron, nad kamsek
rodrey, w teforge nue maharon ch
groge tenswimre ~~kwbe~~ w dzien
wranego krola trafse, on probuie
esty na rdzeniem prezica, o to
sebe ~~tam~~ dalej, coi nowego. oto
rodre dnie, ale i nie bnes abey
gas ptes (bo i ngiathe) nue os cot-
Mente - prebenwa upewsrachow ones-
tam daley w tapanego grasy inne

od drewbe da drewbe bregary e
nrowne chacey prez rocke, stawen
tyrare rabem ktore tbe lyse nrop-
ast wtyse dzennrocke - chregoln
ruracye tance / kontradanse po nar-
martyde niegnacke tego rocznego
sale wiele rany obropnego fankie
Atyrazyn - tame tancuie coi dobrego
bo muzyka gtoina ci odpuse - obliczam
ci, ptakes Abety dwie wtrabes a prawe
rdzie kuka pathe wbyperseley ci obe
redey rzydata, dwoch chrzyphow nem
redey rzydata, dwoch chrzyphow nem
gay, ilue, pardon ktore, ale tale spard
retabeuany, ktorem ~~ta~~ dyptyawene
exyse ~~tabele~~ padaca nas bata ha
wselke, jeden rzwicke ~~Mastren~~ tance
iat, nador co i rak: ~~nara tancuy~~,
kridy redey, kridy mrdy tiotke pdiam
nie pytam robie, kridy balanse kridy
ze zwrocy dame w kotke i t. p. Mordzie
pradny, wdale. bo ne wszyst. p. dzinai
wdalei mozne. - Niedzyse nwaiuay ozaby - ho! ba-
ha! - to nie kontradans - ani tylko chodze, o ten
ontaka ktory nagorzeley ~~ta~~ do tego tam car zes
rabrad

42

M/336

M/336

fiche przy kardem podchodzeniu, zmusiła
(ze salwą ognia)
damę do wodzenia z holerą, musi on bydź ga-
tunku hien chac do orła podobny.
Ale to zmyślenie tak ciekawe tak umysł
ele tak ciekawe przykuwa dorzekalne dobraty:
(Ostrożna przenikliwy)
Ostrożna siwego z 14 letnią dziewczą, tą
(Hiszpanka)
mowę dom Sotosawega albrzyma, z kart
ta ruchą Sa taherawą. Dwa przeciwne
pary zemsci ich dobraty Pérès nie wo do
tąd ta a do zobaczenia, tak w nutt, ch
spotkanie z rasowo strapne frakcien, a
ta rodzina mes ulubione z turbanem
na głowie dżony z-nowa hen trad anna
tancerz; ta mowa w rardzo nie kolorem
(po ciet mory) z taką twarzą, z fizjognomją
kawalerem
bracia ubranie z kalmuzyjskim à la
Gtowault, etc, etc. Caty ten kaleid
na ekrań podobieństwa do kaskad
Bodaż tego, na scalone turbatha
ale co za noiwe rabaw, kamp
hatur. Przy Chadaigne ich chec
zmysł gatunku chac,
kolor rendrei ft. i mysza / mysz,
ale wstrzymaten ich, bolsibac ich; po te
stole z regrez, bo wam co moi wtos
nargody, a dopiero gatunku z kaskad
Bodaż?! . . .

15. bm oglądałem Gabinet P. Dupont
Wiemy wiem wiem Ale pasierzeczy
ich nauce ekkantery, napis iego nie ne
etymology: Exposition publique pièces
modelées en cire, représentant l'Anatomie humaine et comparée, l'histoire
de la grossesse et du foetus, la
pathologie et l'histoire naturelle.
P. Sarlandière Lekcye prywatne tu dane —
Tymże gabinet oglądałem też
wypedarek P. J.B. Leroy nierówna, ~~do~~
(za mało wypadzonem)
~~kapitał~~ wypisuje epoboben Kalligra
fic charakterem angielskim — ja chcę
mam bogdże charakter nowoczesne che
rakterem pols: na angielskie nie ramsom
podtry dom nienowe które oglądałem
monta te bydź na wystawie sztuk
mey w r. 1823 —

w Wiedniu tegoż dnia

Oglądałem u P. Antonina i innemi polakami
Zbiór medalów nie wszystkich; wiele
kroć wszyscy umieszczone ie im ich przy
patrzyć i wszystkim, oddawszy wiele dla
wszystkich Francuzkach —
Dom grey w pałacu Royal —

A3

24 Sierpn. Wiatr.

Ruszam do S. Ludwika i stąd! — Szkoda czasu
nie ma na Wars. — tam zkądciąd figlarnia, ja tego
niemogę — tam wiele mamy wiadomości, a ja
nawet figlarzę i wiadomości bardzo! Albo w
cyrkule ciągnąc się za figlarzem drugim sobie do
celu wzajemnie dopomagają? Cyrkuł, życie
ma wtedy chwile wzajemne, dnia miłemu
nego, tą wzajemnością do cyrkułu, z wzajemnością
nem tą chęcią do pomagania? Cyrkuł tak
wzajemnie się przeciwko tamtej stracie, lub
zgodnie tak z chęcią zniknie, a teraźniejszy wia-
domości a wzajemnie braterstwem się
makes się pomiędzy —

Te są myśli z niechcenia nagromadzone
które dla pamięci notuję —

O kobietach francuzkich inaczej sądzą
sądzą względnie jak nas — różnią się za
wszystko podług natury, mniej do gorą
dzonych uczuć, do wychowania dzie-
ci, lecz takie wszystko pozwalają
prawie wszędzie (standard) do M. Gendarmy zwiedzają
sklepach i restauracjach do wszystkich miejsc
Kuchcikterji — jest to port za wszystkich —

Wiosna № 12 Dziennika podróży —

M/336

MUZEUM LITERATURY IM. ADAMA MICKIEWICZA TIFC

M/336

M/336

M/336

